

**GRUPURI  
VULNERABILE**

# Civic Labs

**ANUL 1**

2019-2020

**VOLUMUL 3:**

**VIOLENȚĂ DOMESTICĂ**



**Code for  
Romania**

# Bine ai venit în Civic Labs, locul în care tratăm România cu inovație.

România are multe probleme, toate importante și pe care nu le putem rezolva de pe o zi pe alta. În loc să ne oprim și să nu mai încercăm, în Civic Labs ne propunem să încercăm mai bine. Îndrăznim să numim inovație lucruri care nu par explicit legate de tehnologie, precum cercetarea și validarea problemelor, dar care încă sunt prea rar întâlnite și fără de care nu se mai poate continua. Ai în față un program care privește într-un mod nou nevoile reale ale societății și care va atrage cu sine un mod mai bun de a pune tehnologia la dispoziția societății civile, dar și un mod mai bun de a face CSR.

## Un program al



Code for  
Romania

## Suținut de



Fundația  
Vodafone  
România



## Sponsor al domeniului



# CUPRINS

## **8      DESPRE**

Detalii despre metodologia Civic Labs și aria cercetată

## **11     ACTORI**

Lista stakeholderilor și rolul fiecăruia în ecosistem

## **31     PROBLEME**

Principalele blocaje identificate în cadrul cercetării

## **55     SOLUȚII**

Descrierea soluțiilor identificate

## **84     ECHIPA**

Echipa care rezolvă problemele României prin puterea tehnologiei

# CIVIC LABS: GENERATORUL DE TEHNOLOGIE CIVICA

Tehnologia este, credem noi, unul dintre motoarele de schimbare socială. Pentru a putea activa forța acestuia am creat Civic Labs, instrumentul esențial pentru a produce această schimbare, strategic și cu rezultate pe termen lung, în șase arii cheie pentru România.

<b>IMPLICARE CIVICĂ</b>	<b>TRANSPARENȚĂ</b>	<b>GRUPURI VULNERABILE</b>
<b>EDUCAȚIE</b>	<b>MEDIU</b>	<b>SĂNĂTATE</b>

## DE CE ESTE NEVOIE DE CIVIC LABS?

- Pentru că majoritatea ONG-urilor nu au capacitatea de a face cercetare și nici know-how-ul pentru a defini o soluție tehnică optimă într-un timp scurt. În contextul unor cicluri tradiționale de CSR care se bazează de cele mai multe ori pe call-uri scurte cu concurență mare, se aleg soluții tehnice care nu au premisele necesare să fie de succes.
- Pentru că mecanismele de finanțare obișnuite nu permit celui care implementează să învețe să fie autonom, ci doar îi dau resurse pentru a rezista în următoarele 12 luni. Odată ce se termină finanțarea, proiectele intră în „comă indusă” pentru că implementatorul nu își mai permite să le mențină active.
- Pentru că sunt prea multe momente în care se spune că nu știm de unde să ne apucăm să schimbăm ceva sau că suntem prea mici sau că sunt prea multe probleme ca să poți să produci o schimbare reală, strategică.

## DE CE SĂ AM ÎNCREDERE ÎN CIVIC LABS?

**Civic Labs funcționează** pentru că este bazat pe colaborare. Încă de la primele sale etape - de cercetare și de identificare a problemelor unui domeniu - aduce împreună toți stakeholderii implicați - experți, instituții, companii, societate civilă - pentru a-i face parte din proces și a-i cointeresa să contribuie și pentru a nu duplica eforturi.

**Civic Labs funcționează** pentru că oferă soluții la cheie:

- Când o soluție este publicată pe platforma Civic Labs ea este rezultatul unor luni de cercetare calitativă și cantitativă făcută de oameni de cercetare în zeci de interviuri în profunzime, cu seturi de date analizate și măcinate în detaliu, cu prototipuri testate și validate cu beneficiari și utilizatori reali.
- Când un finanțator decide să deschidă un call public de finanțare pentru o soluție din Civic Labs, știe clar care va fi rezultatul, cum trebuie să arate, cum trebuie să se comporte și cum trebuie să producă un impact pozitiv.
- Când implementarea unei soluții este preluată de un ONG, acesta din urmă are susținerea, documentarea și suportul tehnic oferit de Code for Romania. Singurul lucru de care va avea nevoie în continuare este finanțarea dezvoltării tehnice.

**Civic Labs funcționează** pentru că aduce inovație și în standardul de lucru, nu doar un vocabular la modă:

- Ajutăm societatea civilă să implementeze proiecte digitale corecte, care să soluționeze probleme reale, care vin însoțite de un ghid de implementare și de sprijin specializat pe parcursul proiectului.
- Ajutăm finanțatorii să investească în aceste proiecte digitale având siguranța unei soluții bine gândite, cu indicatori de succes măsurabili, cu sprijin în monitorizare și evaluare. În același timp, îi ajutăm pe finanțatori să evite posibilitatea de a plăti cât nu face sau de a se trezi că, la anul, îi costă mai mult să repare sau să reconstruiască.

# CE GĂSEȘTI ÎN **CIVIC LABS:** SOLUȚII LA CHEIE



**PROBLEME  
VALIDATE**



**PROTOTIPURI  
HIGH FIDELITY  
TESTATE CU  
UTILIZATORII**



**USER FLOWS &  
USER STORIES**



**SPECIFICAȚII  
TEHNICE**



**BUGET DE  
DEVELOPMENT  
TEHNIC**

# CE URMEAZĂ DUPĂ CIVIC LABS

## FIECARE SOLUȚIE ARE NEVOIE DE

**Una sau mai multe  
organizații  
non-profit care să  
administreze  
produsul**

**Unul sau mai mulți  
finanțatori care să  
acopere efortul de  
dezvoltare tehnică și  
punere în funcțiune a  
soluției**



Code for Romania dezvoltă pro-bono, cu sprijinul comunității sale de voluntari, o parte dintre soluții, în limita a șase produse dezvoltate concomitent.



Adopția oricărei soluții din Civic Labs vine cu câteva obligații menite să asigure calitatea și sustenabilitatea produselor:

- un set clar de standarde de livrare a codului, a căror respectare va fi verificată de echipa Code for Romania,
- livrarea codului în format open source în repositoryul public Civic Labs în scopul reutilizării,
- supravegherea dezvoltării tehnice de către echipa Code for Romania.

Cel puțin

## UN CAZ MAI PUȚIN

“Până când violența ne va despărți” este mesajul scris pe o pancartă ridicată la unul dintre marșurile dedicate combaterii fenomenului violenței domestice în România. Unul dintre nenumăratele mesaje care ne-au marcat pe perioada unui an de cercetare pe acest subiect, care face sute de victime, în fiecare zi, în țară. Am ales să analizăm acest domeniu pentru că este unul dintre cele mai ignorate de public și de finanțatorii din sector deopotrivă, un fenomen care este vitregit de atenția care i se cuvine, într-o societate care - chiar și în anul 2020 -continuă să îl normalizeze.

Prin eforturile depuse în acest an sperăm să aducem mai multă claritate asupra formelor variate de manifestare ale violenței domestice, să atragem atenția asupra cauzelor mai mult decât asupra efectelor și să venim în întâmpinarea tuturor cu o serie de soluții menite să contribuie la tratarea celor dintâi. Având în vedere fragilitatea și fragmentarea sectorului non-guvernamental din această arie și incapacitatea autorităților de a interveni cu rapiditatea și eficiența pe care ni le dorim, am decis să contribuim, cu abilitățile pe care le avem la dispoziție, la lupta împotriva violenței domestice, venind zi de zi mai concret în sprijinul victimelor. Dacă fiecare vom reuși să prevenim cu minimă implicare o situație de abuz, atunci zilnic vom avea cel puțin un caz mai puțin. Împreună putem schimba lumea.

Olivia Vereha

Program Lead & UX Architect





**52**  
**ore de interviuri**



**27**  
**probleme depistate**



**104**  
**ore de incubare**



**14**  
**soluții depistate**



**760**  
**ore de prototipare**

# VIOLENȚA DOMESTICĂ

Organizațiile și instituțiile implicate în combaterea violenței au folosit în decursul timpului terminologii diferite pentru a-și defini aria de activitate. În scopul acestei cercetări am ales utilizarea termenului de violență domestică așa cum este aceasta definită în Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (de acum încolo Convenția de la Istanbul):

*„violență domestică va însemna toate acțiunile de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în familie sau în unitatea domestică sau între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima”*

Am făcut această alegere din două motive. În primul rând, termenul de violență domestică, spre deosebire de alți termeni des folosiți precum violență în familie sau violența împotriva femeii, este unul larg care nu riscă să excludă tipologii foarte frecvente de violență. În al doilea rând, prin adoptarea Convenției de la Istanbul și prin transpunerea ei în legislația națională, inclusiv în România, termenul de violență domestică devine norma legală.

După cum evidențiază și definiția de mai sus, se pot diferenția mai multe tipologii de violență domestică legiferate prin Articolul 4 din Legea nr. 217/2003, după cum urmează:

**Violența verbală.** Adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;

**Violența psihologică.** Impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, prin amenințare verbală sau în orice altă modalitate, șantaj, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, urmărirea fără drept, supravegherea locuinței, a locului de muncă sau a altor locuri frecventate de victimă, efectuarea de apeluri telefonice sau alte tipuri de comunicări prin mijloace de transmitere la distanță, care prin frecvență, conținut sau momentul în care sunt emise creează temere, precum și alte acțiuni cu efect similar;

**Violența fizică.** Vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar, supunerea la eforturi fizice epuizante sau la activități cu grad mare de risc pentru viață sau sănătate și integritate corporală;

**Violența sexuală.** Agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;

**Violența economică.** Interzicerea activității profesionale, privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;

**Violența socială.** Impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ sau a locului de muncă, interzicerea/limitarea realizării profesionale, impunerea izolării, inclusiv în locuința comună, privarea de acces în spațiul de locuit, deposedarea de acte de identitate, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

**Violența spirituală.** Subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, interzicerea dreptului de a vorbi în limba maternă și de a învăța copiii să vorbească în limba maternă, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare.

În scopul acestei cercetări am ales să diferențiem trei tipologii frecvente de violență domestică în funcție de relația victimă-agresor, precum și de situația socio-economică și legală a victimei:

- **Violența de cuplu:** Violența în cadrul unei relații romantice oricare ar fi statutul juridic al relației, vârsta victimei sau sexul acesteia
- **Violența împotriva copiilor:** Orice gest de violență sau agresiune împotriva minorilor din partea părinților, rudelor sau persoanele în grija cărora se află.
- **Violența împotriva bătrânilor:** Ce diferențiază acest tip de violență de altele este, ca și în cazul copiilor, vulnerabilitatea extremă a victimei.



# ACTORI



Domeniul combaterii fenomenului violenței domestice în România este divizat, în linii mari, între actorii instituționali și organizațiile neguvernamentale. Primii dintre aceștia beneficiază de bugete considerabile și au și un rol de reglementare, precum și capacitatea de a impune litera legii, în timp ce ONG-urile, deși capabile să planifice soluții pentru problemele identificate în sector, nu au finanțarea și capacitatea necesare pentru a le implementa.

O a treia categorie de actori, care în mod frecvent construiește punțile dintre primele două sunt organizațiile internaționale active în domeniu, care au un rol de cercetare și consultare în legiferare. Există de asemenea și companiile cu strategii de CSR care includ combaterea violenței domestice, organizații religioase și politicieni cu agende dedicate. Nu în ultimul rând, există și finanțatori și administratori de granturi pe care se bazează majoritatea ONG-urilor din domeniu să își desfășoare activitatea.

## A. AUTORITĂȚI PUBLICE

În România violența domestică este considerată infracțiune conform articolului 199 din Codul Penal, dar fenomenul este adresat și prin mai multe acte normative extra penale. Având în vedere acest cadru juridic, există implicit o infrastructură legală de actori și autorități specializate pentru combaterea cazurilor de violență domestică precum și pentru intervenția punctuală în cazurile semnalate.

Instituțiile statului cu rol în cazurile de violență domestică se împart, în mare, în două categorii: servicii de intervenție directă, care acționează în momentul în care un caz de violență domestică e semnalat, de obicei în regim de urgență, și autorități cu rol de coordonare, reglementare și elaborare de strategii în vederea combaterii fenomenului la nivel național. E important de menționat și faptul că, din ianuarie 2019, mai multe județe au implementat conform legii noi echipe intersectoriale pentru adresarea

problemei violenței domestice, ce reunesc reprezentanți ai statului cu ONG-uri locale.

## **POLIȚIA ROMÂNĂ**

Poliția este, în majoritatea cazurilor, prima instituție sesizată în cazuri de violență domestică, atât în cazuri de intervenție în regim de urgență (semnalate de victimă sau alte persoane la numărul 112) cât și în cazuri de semnalare a unui caz direct la secție sau în cazul cererilor de asistență. Poliția poate asista în începerea demersurilor pentru emiterea unui ordin de protecție, poate declanșa urmărirea penală împotriva agresorului și, începând cu luna ianuarie 2019, pot dispune pe loc emiterea unui ordin de protecție provizoriu pe o durată de 5 zile însoțită de evacuarea agresorului și alte măsuri administrative, conform unui formular de evaluare a riscului.

Ordinul de protecție provizoriu se emite (cu acordul unui procuror) ca prim pas, urmând ca victima să se adreseze judecătoriei pentru emiterea unui ordin de protecție în regim de urgență. Organele specializate de criminalistică ale Poliției Române din secția de care aparține victima împreună cu procurorii Ministerului Public derulează orice formă de urmărire penală ce reiese alături de clauza civilă din incidentul de violență domestică. Poliția locală, dacă este în executarea atribuțiilor de ordine publică, nu poate să intervină în cazuri de violență domestică și trebuie să sesizeze la rândul ei inspectoratele de poliție.

## **JUDECĂTORIILE**

Judecătoriile sunt instituțiile judiciare de bază care pot emite ordine de protecție în cazul violenței în familie. Ordinul de protecție provizoriu emis de poliție are o durată limitată și este doar un act administrativ, echivalentul unei amenzi, chiar dacă abaterea de la prevederile acestuia constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an. Ordinul de protecție în regim de urgență se emite însă doar la judecătorie, pe baza unei

cereri-tip, ce poate fi luată de la secția de poliție sau descărcată online. Ordinul de protecție se judecă în termen de 72 de ore la judecătoria, constituie cauză civilă și, odată emis, are toate implicațiile unei hotărâri judecătorești. Ca principal actor judiciar, judecătoria poate dispune și o suită de măsuri adiacente precum evacuarea agresorului pe toată durata ordinului, consiliere obligatorie pentru agresor șamd.

## **MINISTERUL PUBLIC**

Ministerul Public are, prin procurori, alături de Poliția Română mai multe atribuții în cazurile de violență domestică. Violența domestică este o infracțiune conform Codului Penal și procurorii sunt obligați să deschidă anchetă dacă victima face plângere. Acordul unui procuror este necesar și pentru emiterea unui Ordin de Protecție Provizoriu.

## **AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU EGALITATEA DE ȘANSE (ANES)**

ANES este principala instituție din România cu rol de reglementare și dezvoltare de politici publice din domeniul egalității de șanse și a combaterii violenței împotriva femeilor. ANES are un rol important atât în dezvoltarea de acte normative din aceste domenii, a armonizării legislației din România cu cea europeană și internațională, cât și a avizării și elaborării normelor metodologice pentru acte normative în domeniul violenței împotriva femeilor propuse de Guvern. ANES este principala instituție care monitorizează implementarea normelor legii 217/2003 și care acreditează furnizorii de servicii sociale destinate prevenirii și combaterii violenței domestice. ANES funcționează ca organ de specialitate sub Ministerul Muncii. ANES are și rolul de a stabili oportunitatea susținerii unui proiect de act normativ pe domeniul egalității de șanse pentru Guvernul României.



## **DIRECȚIILE GENERALE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI (DGASPC)**

DGASPC-urile sunt principalele instituții la nivel județean cu atribuții în asistență socială, strategie locală și intervenție în regim de urgență. În cazuri în care victimele violenței în familie sunt minori DGASPC are și atribuții de reprezentare, însoțind și reprezentând legal minorul separat de părinți în fața legii. În cazul persoanelor vârstnice DGASPC-urile dispun de servicii specializare de găzduire.

## **DIRECȚIILE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ**

Direcțiile de Asistență Socială implementează la nivelul localităților servicii sociale ca formă de suport pentru familiile aflate în dificultate. Una dintre categoriile sociale care pot beneficia de asistență socială (locuri în centre specializate, de exemplu) sunt persoanele victime ale violenței. Asistentul social face adesea parte din echipa mobilă de intervenție la cazuri de violență în familie, la sesizarea poliției. Direcțiile de Asistență Socială au în multe cazuri atribuții în cazarea agresorilor evacuați via ordin de protecție.

## **INSTITUTELE DE MEDICINĂ LEGALĂ**

Institutele de Medicină Legală (Regionale) și Serviciile de Medicină Legală Județene sunt instituții ale statului cu un rol foarte important în intervenția legală de după un incident de violență domestică. În situații de agresiune fizică, certificatul medico-legal obținut de la aceste servicii poate funcționa atât ca probă justificatorie pentru obținerea Ordinului de Protecție cât și ca probă la dosar pentru eventualele clauze penale. Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" are un rol special în infrastructura de medicină legală, Directorul Institutului Național servind ca Președintele Consiliului Superior de Medicină Legală și Consiliul având sediul în cadrul instituției.

## **AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI ȘI ADOPTIE (ANPDCA)**

ANPDCA este principala instituție cu rol de dezvoltare de acte normative, armonizarea legislației europene și internaționale și protejarea (la nivel general) a drepturilor copilului. ANPDCA funcționează ca organ de specialitate sub Ministerul Muncii. ANPDCA are și rolul de a stabili oportunitatea susținerii unui proiect de act normativ pe domeniul protecției copiilor pentru Guvernul României.

## **CONSILIUL NAȚIONAL AL PERSOANELOR VÂRSTNICE (CNPV)**

Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice este un organ consultativ al statului român care emite opinii pe probleme legate de persoanele vârstnice, inclusiv pe probleme de violență împotriva și abuz al persoanelor vârstnice.

## **PARLAMENTUL ROMÂNIEI**

Parlamentul României are în ambele camere comisii dedicate egalității de șanse între femei și bărbați. În același timp, parlamentul - ca principal organ legislativ - poate fi sursa multor inițiative pe probleme de egalitate de șanse și violență domestică. Printre parlamentarii români care au luat poziție pe și inițiat legi împotriva violenței domestice și violenței împotriva copiilor se remarcă Oana Bîzgan, Petre Florin Manole, Ana Birchall și Adriana Săftoiu.

## B. ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ORGANISME EUROPENE

Violența domestică, violența împotriva femeilor și violența împotriva copiilor sunt trei domenii în care se intersectează sferile de influență ale unui număr mare de organizații internaționale și europene, unele dintre ele cu prezență dedicată în România.

### EUROPEAN INSTITUTE FOR GENDER EQUALITY (EIGE)

EIGE este un institut european, parte din infrastructura Uniunii Europene (UE) cu atribuții în partea de strângere de date și elaborarea de politici pe egalitate de șanse și combaterea violenței împotriva femeilor. De la înființarea sa, EIGE a fost extrem de activ la nivel european, inclusiv în țara noastră.

### EU FUNDAMENTAL RIGHTS AGENCY (FRA)

FRA este principala agenție a Uniunii Europene cu atribuții în protejarea drepturilor fundamentale. FRA funcționează în principal ca think-tank european, organ de elaborare de politici și cercetare, ce a scris de-a lungul timpului rapoarte pe probleme de violență domestică și drepturile copilului. Tot la nivelul Uniunii Europene există astăzi un intergroup (grupuri semi-formale de discuții pe anumite subiecte de interes în Parlamentul European) pe drepturile copilului, unul pe drepturile femeilor și unul pe îmbătrânire activă. Există de asemenea și un Coordonator al Comisiei Europene pe drepturile copiilor.

## **GROUP OF EXPERTS ON ACTION AGAINST VIOLENCE AGAINST WOMEN AND DOMESTIC VIOLENCE (GREVIO)**

GREVIO este un grup de experți ai Consiliului Europei cu rol explicit de a monitoriza implementarea Convenției Consiliului Europei de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

## **THE UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF)**

UNICEF este fondul de dezvoltare ONU destinat programelor pentru copii. UNICEF are o prezență semnificativă în România unde activează ca organizație neguvernamentală îndeosebi pe partea de elaborare de politici și studii academice, precum și consultare la elaborarea de acte normative. Tot la nivel ONU există Raportorul special ONU al Secretarului General pe probleme de violență împotriva copiilor.

## **UNITED NATIONS DEVELOPMENT FUND FOR WOMEN (UNIFEM)**

UNIFEM este fondul de dezvoltare ONU destinat programelor pentru femei. Nu are momentan o prezență în România.

## **SALVAȚI COPIII**

Salvați Copiii este o organizație internațională cu sucursală în România. Funcționează în regim independent, după un schimb inițial de bune practici. Salvați Copiii România derulează programe de consiliere individuală și de grup pentru copiii victime ale violenței, dar și programe de educație privind prevenția violenței la copii în școli, inspectorate și DGASPC. Finațarea este obținută la nivel național, fără susținere directă de la organizația centrală. Deși există programe cadru la nivel global în care organizația din România colaborează, Salvați Copiii activează uneori ca organizație expert pentru DGASPC în stabilirea nevoii minorului de consiliere.

## REȚEAUA WAVE

WAVE este cea mai mare rețea de combatere a violenței împotriva femeilor la nivel european. Mai multe organizații din România sunt afiliate acestei rețele.

## ORGANIZAȚIA TERRE DES HOMMES

Terre des Hommes este o organizație internațională dedicată protecției copiilor cu prezență în România.

## WORLD VISION

World Vision este o organizație internațională afiliată religios cu misiunea de a proteja drepturile copiilor și are o prezență semnificativă în România.

## SOS - SATELE COPIILOR

SOS - Satele Copiilor este o organizație internațională prezentă și în România cu rol în prevenirea abandonului familial și în întărirea familiilor.

## AGE - EUROPE

AGE-EUROPE este o organizație la nivel european foarte activă în promovarea drepturilor și intereselor persoanelor vârstnice, inclusiv în combaterea abuzului persoanelor vârstnice. Federația Națională a Pensionarilor "Solidaritatea" și Federația C.A.R.P. "Omenia" sunt membrii AGE-Europe din România.

## C. ORGANIZAȚII DIN SOCIETATEA CÍVILĂ

România se bucură de un număr mare de organizații ce se ocupă cu combaterea violenței în familie, a violenței împotriva femeilor și a violenței împotriva copiilor. Mediul este însă extrem de dependent de surse de finanțare inconstante și este predispus la fragmentare. Pe partea de violență împotriva copiilor, cea mai mare parte din atribuții sunt, conform legii, în apanajul statului, existând o serie de organizații internaționale mari care propun modificări de acte normative și bune practici, dar la nivel de violență domestică există puțină cooperare, atât internațional cât și la nivel național.

Lista ce urmează nu este exhaustivă, ci inventariază doar organizațiile cele mai active din acest domeniu.

Este important de menționat că o mare parte din organizațiile care se ocupă de violența împotriva femeilor și violență domestică sunt organizate la nivel național în Reteaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor (VIF). Rețeaua VIF nu include însă o parte dintre actorii foarte importanți din domeniu, ori deoarece acești actori nu doresc să facă parte din rețea ori deoarece sunt excluși pe motive statutare. Un exemplu pertinent sunt organizațiile religioase cu adăposturi sau servicii care nu pot fi membre ale rețelei.

Un alt lucru important de menționat este separarea activităților din domeniul violenței domestice și al violenței împotriva copiilor în patru categorii. Există activități de lobby, activități de advocacy, activități de furnizare de servicii și de cercetare. Majoritatea organizațiilor din România se ocupă cu cel puțin două dintre aceste categorii de acțiuni, dar este important de menționat că foarte puține organizații acoperă tot spectrul de activități. De asemenea, importantă este împărțirea serviciilor furnizate între servicii rezidențiale și ne-rezidențiale.

## REȚEAUA VIF

Rețeaua VIF este principala rețea a organizațiilor cu rol în combaterea violenței domestice și a violenței împotriva femeilor. Deși nu are personalitate juridică, rețeaua funcționează pe baza unor principii predeterminate, printre care se regăsesc și “libertatea de alegere privind drepturile reproductive și a celor maritale” dar și “combat discriminarea, rasismul, sexismul, homofobia și alte forme de manifestare a urii”. Aceste criterii exclud majoritatea organizațiilor religioase chiar în situații unde există valori comune pe celelalte paliere. Conform Rețelei, există 10 furnizori de servicii între partenerii asociați. Mai există o serie de alte rețele informale în domeniul combaterii violenței domestice la nivel național, dar niciuna la fel de vizibile ca rețeaua VIF.

Pe parcursul acestui studiu inițial am discutat cu cinci parteneri din rețeaua VIF, Asociația ANAIS, Fundația SENSIBLU, Asociația Pas Alternativ (Brașov), Institutul Est-European pentru Sănătatea Reproducerii (Tg. Mureș) și Asociația Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen: FILIA.

## ASOCIAȚIA ANAIS

Asociația ANAIS este o organizație multidisciplinară axată pe combaterea violenței domestice. Asociația este unul dintre cei mai vizibili actori la nivelul municipiului București fiind, până de curând, și singura organizație care oferea găzduire în regim de urgență victimelor violenței domestice. Cu o echipă ce constă în sociologi și asistenți sociali, servicii rezidențiale (casa Invicta), servicii de asistență juridică, medicală și de lobby, Asociația ANAIS este una dintre organizațiile care se apropie cel mai mult de dezideratul de a avea toate cele patru direcții de intervenție enumerate mai sus. Volumul de persoane care apelează la asociație anual este unul ridicat. Peste 2500 de persoane au cerut informații legate de violența domestică prin ANAIS, peste 785 de victime au cerut ajutor direct, 280 de persoane au fost asistate în vederea obținerii unui ordin de protecție și peste 330 de

persoane au fost găzduite în centrul de primire în regim de urgență. În perioada ianuarie-februarie 2019 asociația a primit peste 170 de apeluri cu privire la Ordinul de Protecție Provizoriu. Asociația ANAIS a produs cu ajutorul unui grant o culegere de practică judiciară comentată în domeniul violenței domestice, primul dacă nu singurul text de acest fel din România. Asociația ANAIS nu are însă momentan capacitatea instituțională de a fi un actor stabil în sectorul violenței domestice în mare parte din cauza sub-finanțării domeniului și lipsei de linii de finanțare dedicate.

## **CENTRUL FILIA**

Centrul FILIA este o organizație feministă ce se ocupă în principal cu advocacy și cercetare. Fondată în anul 2000 ca o organizație axată pe cercetare pe tematici de gen, FILIA a produs de-a lungul timpului o serie de texte importante în domeniul violenței domestice, inclusiv texte intersecționale care prezintă violența domestică, impactul și conceptualizarea acesteia în comunitățile române. Centrul FILIA se remarcă și printr-o serie de evenimente de creștere a gradului de conștientizare și advocacy public, vizibile la nivel național.

## **FUNDAȚIA SENSIBLU**

Fundația SENSIBLU este una dintre puținele organizații sustenabile din domeniul violenței domestice, centrul lor de recuperare (aflat într-o locație secretă din motive de siguranță) găzduind pe termen mediu 16 victime. Anual Fundația intervine în aproximativ 170 de cazuri (plus apărținători). Important de menționat este că din toate cazurile ajunse la Fundația Sensiblu niciun caz nu a fost direcționat prin linia de urgență pusă la dispoziția victimelor de către ANES. Fundația Sensiblu oferă servicii psihologice de recuperare și consiliere atât victimelor violenței domestice cât și apărținătorilor acestora. Fundația Sensiblu împreună cu rețeaua VIF a organizat unul din puținele cursuri de pregătire pe probleme de violență pentru asistenții sociali, la Facultatea de Asistență Socială neexistând



cursuri obligatorii pe subiect, iar la Colegiul Asistenților Sociali singurul curs fiind contra cost. Fundația Sensibilu este un actor ONG stabil, cel mai stabil din domeniul violenței domestice, cu o linie de finanțare privată reînnoită anual din 2003, dar cu o capacitate redusă de cazuri pe care le poate procesa anual.

## **ASOCIAȚIA PAS ALTERNATIV**

Asociația Pas Alternativ este un ONG din Brașov ce lucrează în regim de voluntariat. Membrii asociației sunt psihologi ce activează în regim pro bono din spațiul comun, folosit în practica de zi cu zi. Majoritatea serviciilor dezvoltate sunt în regim de proiect cu finanțare exactă și activitățile sunt exclusiv pe violența de cuplu. Asociația Pas Alternativ se poate lăuda însă cu singurul proiect dedicat recuperării agresorilor din toată țara, cu un program de recuperare a supraviețuitoarelor violenței domestice și cu un nou program de pregătire a echipelor de intervenție din cazurile de violență domestică.

## **INSTITUTUL EST-EUROPEAN PENTRU SĂNĂTATEA REPRODUCERII (IEESR)**

IEESR este o fundație din Târgu Mureș înființată în 1996. Institutul acționează pe șase componente multi-sectoriale: (1) servicii, (2) referire în rețea, (3) training, (4) managementul informației, (5) prevenire primară și (6) coordonare cu autoritățile. Modelul institutului este în acest moment exportat în alte 17 țări grație unui grant european, fiind singurul exemplu de bune practici din România care a atras atenția internațională. Din 2006 Institutul are poate singurul sistem informațional integrat cu mai multe module operaționale de colectare de date și un modul centralizator la nivel de județ. Datele variază de la informații de bază despre victime și agresori până la geo-locații de centre și incidente. Sistemul este securizat, bazat pe coduri unice generate de sistemul informatic pentru a evita operarea cu date primare cu caracter personal (nume, CNP etc.). Institutul oferă toată

gama de servicii de la consultanță pe elaborarea de politici, creșterea gradului de conștientizare, consiliere, găzduire ș.a.m.d. Institutul se remarcă și prin faptul că este primul partener din Rețeaua VIF care a avut deschidere instituțională spre cultele religioase, aducând reprezentanții cultelor religioase la aceeași masă pentru a discuta probleme de violență domestică. IEESR este unul dintre actorii din domeniu cu cea mai mare expertiză și profesionalism și unul din foarte puținele organizații care se ocupă în același timp de advocacy, politici, servicii și cercetare.

## **ASOCIAȚIA NECUVINTE**

Fondată în 2013, Asociația Necuvinte este unul dintre ONG-urile recente din domeniul combaterii violenței împotriva femeilor și una dintre organizațiile cu cel mai mare profil media din afara Rețelei VIF. Asociația Necuvinte oferă servicii de consiliere psihologică și juridică, face lobby legislativ și campanii de conștientizare și este în curs de deschidere a unui nou centru de primire. În total cca 100 de persoane primesc ajutor prin intermediul programelor Necuvinte. Asociația are un staff permanent redus, dar colaborează în regim de liberă practică, respectiv pro bono, cu mai mulți psihologi și avocați pentru oferirea serviciilor sale. Deși este un ONG din afara rețelei VIF, Necuvinte este prezent la nivel internațional în rețeaua WAVE (alături de mai mulți membri VIF) și face parte din rețeaua Refuz (o altă rețea informală de ONG-uri împotriva violenței domestice). Unul dintre atu-urile Asociației Necuvinte îl reprezintă parteneriatul strâns pe care îl au cu Poliția Română, fiind singurul ONG din domeniul VIF care colaborează la nivel instituțional formal cu Poliția. Necuvinte are o capacitate de implementare proiecte foarte mare, o rețea extinsă de contacte formale și informale dar suferă, la fel ca majoritatea ONG-urilor din domeniu, de lipsa de finanțare stabilă. La momentul finalizării acestui raport, mesajul TV propus de Asociația Necuvinte împotriva violenței domestice tocmai trecuse de Consiliul Național al Audiovizualului, fiind aprobat pentru difuzare pe toate posturile.

## ASOCIAȚIA DIACONIA

Asociația Diaconia este unul dintre cei mai mari furnizori privați de servicii sociale de tip rezidențial. Organizația ortodoxă are trei centre de primire, dintre care unul în regim de urgență dedicat pentru persoane victime ale violenței domestice însoțite de copii.

## SOLWODI

SOLWODI este o organizație catolică, dar fără legături directe cu biserica, organizată sub formă de ONG. Deși SOLWODI este o organizație internațională, ONG-ul local din România este independent de grupul global și se auto-administrează. Organizația este în primul rând furnizor de servicii rezidențiale de recuperare pentru femei victime ale violenței domestice, dar și ale traficului de persoane sau femei "aflate în dificultate". Organizația are o serie de alte proiecte inclusiv un proiect de economie socială dar în mare parte se finanțează prin granturi internaționale sau donații. SOLWODI reprezintă un exemplu de bune practici în finanțare, fiind una dintre singurele organizații din domeniu ce se susține în mare parte din granturi internaționale.

## ADRA

ADRA, agenția adventistă pentru dezvoltare, refacere și ajutor este un alt furnizor de servicii de tip rezidențial cu impact la nivel local. Cu susținere prin fonduri proprii, dar și prin parteneriate locale în București, ADRA a reușit să mențină un centru de tip rezidențial încă din 2009. Casa ADRA e un centru complex, cu activități de recuperare și un regim de reajustare pentru o viață independentă pentru toate victimele violenței domestice.

## **FUNDAȚIA PRINCIPESA MARGARETA**

Fundația Principesa Margareta operează ca program social o linie de telefonie directă confidențială numită Telefonul Vârstnicului, dedicată persoanelor vârstnice ce vor să semnaleze anumite probleme, dar și celor care vor să raporteze dificultăți sau situații de abuz unde persoanele vârstnice sunt victime. Telefonul Vârstnicului a avut peste 30.000 de apeluri în ultimii trei ani.

## **ASOCIAȚIA HABILITAS**

Asociația Habilitas este unul dintre puținele ONG-uri care dezvoltă programe pe segmentul violenței împotriva persoanelor vârstnice. Implicarea în proiecte de dimensiuni mai mari, cu finanțare externă poate fi un indicator că această organizație ar putea fi un partener ONG cu destulă capacitate pentru acțiuni mai ample pe probleme de violență domestică împotriva persoanelor vârstnice.

## **FEDERAȚIA ORGANIZAȚIILOR NON-GVERNAMENTALE PENTRU COPIL**

Federația organizațiilor non-guvernamentale pentru copil este o federație de ONG-uri care are ca scop îmbunătățirea serviciilor de protecție a copilului la nivel național. Federația are în principal rol de susținere reciprocă între membri și de popularizare a proiectelor comune, dar funcționează și în calitate de organ consultativ pentru inițiative și acte normative ce au ca subiect copiii.

## ASOCIAȚIA TELEFONUL COPILULUI

Deși domeniul violenței împotriva copiilor este acoperit în mare parte de actori instituționali, violența împotriva copiilor fiind dublu penalizată, există o serie de servicii pe care partenerii non-guvernamentali le oferă la un nivel mai înalt decât rețeaua DGASPC. Un exemplu pertinent reprezintă consilierea și investigațiile psihologice, de multe ori făcute prin parteneri locali. Un alt exemplu, de data aceasta la nivel central, o reprezintă Telefonul Copilului, oferit de Asociația Telefonul Copilului. Asociația, alături de Telekom România, oferă un număr unic de contact pentru copiii victime ale violenței, abuzului sau bullying-ului.

## D. ALȚI ACTORI

Pe lângă ONG-urile care își desfășoară activitatea în mod direct pe probleme de violență domestică, există o serie de organizații, multinaționale, companii și alți actori cu activitate indirectă în acest domeniu sau care susțin programe de combatere a violenței. Tot la această categorie am inclus asociațiile religioase, deși acestea sunt adesea unele dintre punctele de intrare în sistemul de suport pentru victimele violenței domestice pentru multe femei și unii dintre partenerii cei mai de încredere ce oferă servicii de tip rezidențial.

## AVON

Avon a fost de-a lungul vremii unul dintre cei mai importanți finanțatori din domeniul combaterii violenței domestice. Un actor care a colaborat cu toate ONG-urile din domeniu, Fundația Avon a intervenit cu finanțare pe aproape toate direcțiile strategice adoptate de ONG-uri - finanțând campanii de conștientizare, forumuri de elaborare de politici, dar și centre pentru victime sau campanii de formare în prevenția violenței de gen pentru personalul din instituții publice.

## KAUFLAND

Kaufland România s-a implicat în ultimii ani într-o suită de campanii de combatere a violenței împotriva femeilor. O serie de cinci proiecte au fost selectate chiar pe data de 11 Martie 2019 pentru implementare în următorul an, inclusiv un program al Centrului FILIA alături de alți parteneri din rețeaua VIF ce oferă consultanță juridică în teren printr-o caravană mobilă. Un aspect important al strategiei de CSR Kaufland este că cel puțin 25% din proiectele sponsorizate trebuie să aibă loc în mediul rural.

## IKEA

Un alt furnizor de fonduri care se remarcă în domeniul combaterii violenței domestice este IKEA care în ultimii ani a susținut în principal cauze legate de egalitate de șanse. Egalitatea este unul dintre criteriile de bază în procesul de selecție al proiectelor IKEA, dar compania a oferit finanțare și pentru proiecte axate pe violență domestică. Un exemplu foarte bun este Proiectul #ȘiEuReușesc implementat de Asociațiile A.L.E.G. și ANAIS, ce urmărește independența financiară a victimelor (majore sau minore) ale violenței domestice.

## FOMCO GROUP

CSR-ul pe probleme de violență domestică nu se regăsește doar la companiile mari. Fomco Group este o companie regională ce activează în mai multe domenii, de la producția de mobilier pe comandă la service pentru TIR-uri. O bună parte din bugetul de responsabilitate socială al companiei e dedicat combaterii violenței domestice la nivel local, în județul Mureș.

## FOMCO GROUP

CSR-ul pe probleme de violență domestică nu se regăsește doar la companiile mari. Fomco Group este o companie regională ce activează în mai multe domenii, de la producția de mobilier pe comandă la service pentru TIR-uri. O bună parte din bugetul de responsabilitate socială al companiei e dedicat combaterii violenței domestice la nivel local, în județul Mureș.

## FUNDAȚIA VODAFONE ROMÂNIA

Fundația Vodafone România este unul dintre noii finanțatori din domeniu urmărind, în primă fază, pe de o parte adoptarea în România a unor soluții digitale de combatere a violenței domestice dezvoltate de către fundațiile Vodafone din alte țări și pe de altă parte unele dintre soluțiile dezvoltate în cadrul Civic Labs.

## CULTELE RELIGIOASE

Bisericile din România au un rol important în combaterea violenței domestice, preotul fiind adesea primul sesizat în privința unei situații de abuz sau violență domestică de către victime sau apropiați ai acestora. Este însă aproape imposibil de cuantificat impactul pe care îl au bisericile în prevenție. Este posibil ca o parte a preoților de diverse confesiuni să consilieze victimele să "se împace" cu agresorul sau este posibil ca aceștia să consilieze separarea temporară sau chiar divorțul. Dintre organizațiile cu care am discutat pe parcursul acestui prim studiu mai multe au subliniat că victimele care ajung întâi la preot e posibil să nu mai ajungă la consiliere în cadrul ONG-urilor. Una dintre organizații, Institutul Est-European pentru Sănătatea Reproducerii a organizat mai multe focus-grup-uri cu preoți de toate confesiunile și au observat că aceștia se poziționau într-una din două extreme - ori foarte deschiși, dispuși să discute probleme legate de violența domestică și strategii de prevenire sau complet închiși la orice discuție sub pretextul secretului confesiunii.







**PROBLEME**



## PROBLEMA 1

### Lipsa unui interes major la nivelul societății pentru tema violenței domestice

În ciuda frecvenței fenomenului și a faptului că o mare parte a populației României îl consideră prevalent, interesul public pentru tema combaterii violenței domestice este foarte redus. În afara calupurilor de știri tematice, combaterea violenței domestice nu a reușit până acum să se impună pe agenda publică și cu atât mai puțin să atragă un dialog public consistent. În același timp, campaniile de conștientizare sau de acțiune pe acest subiect au reușit să atragă un număr foarte redus de susținători. Din informațiile culese de la organizațiile din domeniu, eforturile de a atrage susținerea publicului pentru cauza lor au avut un succes extrem de redus, fie că vorbim de campanii de strângere de fonduri, voluntariat, petiționare sau mișcări de protest. Niciunele dintre aceste eforturi nu au reușit să iasă în afara nucleului de organizații din domeniu. De exemplu, cel mai mare marș pe aceasta temă a avut loc în 2016 în București, iar numărul de participanți nu a depășit 200 de persoane. Comparând această realitate cu succesul altor teme sociale în atragerea atenției mass media, în colectarea de fonduri și în numărul sau amploarea acțiunilor concrete din partea publicului larg, contrastul este unul pregnant.

Mai mult, în ciuda problematicii sociale, niciun partid nu a făcut vreodată din această temă una centrală. Puținele acțiuni politice pe acest subiect au fost generate de obligații externe, precum cea de transpunere a legislației internaționale în legislația națională și nu de o agendă internă asumată plenar de vreunul dintre principalii actori sau de partide politice. Tot o reflexie a atenției publice reduse pentru acest domeniu este și interesul foarte scăzut al companiilor pentru a investi în fonduri dedicate pentru combaterea violenței domestice ca temă de Corporate Social Responsibility ( Practici de responsabilitate socială, în cadrul unei corporații - pe scurt, CSR). Din nou, prin comparație cu magnetismul altor

teme sociale pentru factorii politici și pentru companii, lipsa de apetit pentru tema violenței domestice iese în evidență. Absența aproape totală a temei de pe agenda publică nu văduvește organizațiile din domeniu numai de vizibilitate, dar și de resurse și de atenție instituțională, de care depinde în mod direct succesul acțiunilor lor. Probabil cauza acestui nivel redus de interes pentru domeniu este strâns legată de însăși prevalența fenomenului în România, ceea ce se traduce într-o acceptare a sa ca stare de fapt. Fiind un blocaj cu rădăcini eminamente culturale, problema se va dovedi, probabil, foarte greu de rezolvat.

## **PROBLEMA 2**

### **Lipsa unui rol activ din partea statului**

Lipsa combaterii violenței domestice de pe agenda publică se traduce și la nivel instituțional, unde domeniul nu numai că nu a fost niciodată tratat prioritar, dar - în ciuda îmbunătățirii episodice a legislației - nu a fost și nu este tratat cu atenția cuvenită. Este important de notat faptul că o mare parte a cadrului legislativ s-a dezvoltat ca răspuns la obligații internaționale ale României sau la presiunea unor factori externi. Lipsa unui proces organic, deci a unei presiuni fie instituționale, fie venite din partea cetățenilor, s-a tradus și într-o pasivitate a statului român în combaterea violenței domestice. Din păcate, fără ca statul să joace un rol activ, fenomenul are șanse mici să fie rezolvat sau atenuat. În acest moment infrastructura românească de servicii pentru victime și agresori este extrem de redusă și se bazează, în mare parte, pe eforturi neguvernamentale. Un sistem funcțional de servicii rezidențiale (centre de primire în regim de urgență/adăposturi, centre de recuperare, locuințe protejate) și ne-rezidențiale (consiliere, informare etc) nu poate să fie susținut sau dezvoltat integral de sectorul neguvernamental, iar un asemenea efort nu are șanse să devină sustenabil sau eficient. Statul român nu numai că nu acționează activ pentru dezvoltarea acestei infrastructuri, dar nici nu oferă sprijinul financiar necesar organizațiilor

non-profit care fac acest lucru, încălcând astfel Articolul 8 al Convenției de la Istanbul:

*„părțile vor alocă resursele financiare și umane corespunzătoare pentru implementarea adecvată a politicilor, măsurilor și programelor integrate pentru prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei Convenții, inclusiv acelea desfășurate de organizațiile neguvernamentale și de societatea civilă”*

Este important de menționat că pasivitatea statului, la fel ca și cea a societății românești în ansamblu, poate fi măcar parțial explicată de prevalența și normalizarea culturală a fenomenului. Nu putem exclude prezența în poziții de decizie în unele instituții a unor persoane cu sensibilitate redusă față de fenomen sau chiar a unor agresori.

### **PROBLEMA 3**

#### **Lipsa coordonării eficiente a instituțiilor competente ale statului**

Din observare directă și pe baza interviurilor am constatat o istorie de colaborare redusă între instituțiile competente ale statului. De foarte multe ori acestea au o reticență în a ieși din sfera lor de confort și în a depăși în orice fel misiunea minimă impusă de lege, nefăcând eforturi reale de colaborare inter-instituțională. Există bineînțeles și excepții. În unele județe autoritățile colaborează strâns atât între ele cât și cu actorii neguvernamentali. Este, de asemenea, de subliniat faptul că au început să apară eforturi de pilotare a unor parteneriate strategice între diferite instituții din ecosistemul de combatere a violenței domestice.

## PROBLEMA 4

### Lipsa capacității de aplicare a legii

După cum menționam mai sus, de cele mai multe ori, schimbările legislative în domeniul combaterii violenței domestice au fost făcute ca urmare a unor obligații internaționale. De aceea, de multe ori adoptarea acestor norme s-a transformat în transpunerea unor forme fără fond, lipsind reformele structurale, metodologiile, măsurile conexe sau formarea specialiștilor necesari pentru a putea aplica legea în formă îmbunătățită. Rezultatul este o serie lungă de forme fără fond - legi care urmăresc atent standardele internaționale - dar care rămân neaplicate sau neaplicabile în practică.

## PROBLEMA 5

### Lipsa datelor statistice corecte

Una dintre principalele probleme menționate de toți actorii din domeniu este lipsa datelor corecte și complete asupra situației, problemă generată de un proces deficitar de colectare a datelor și lipsa unei strategii de integrare a acestora. Acest lucru reprezintă o problemă mai ales ținând cont de faptul că statul român se obligă prin Convenția de la Istanbul să strângă date statistice corecte privind violența domestică. O pleiadă de instituții, de la spitale la poliție, colectează date independent, folosind taxonomii și metodologii distincte. Unul dintre cele mai frecvente exemple de alterare a datelor ca urmare a taxonomiei neunitare este utilizarea unor definiții foarte diferite pentru ce înseamnă "un caz de violență domestică" și un "incident de violență domestică". În plus, multe dintre aceste instituții nici nu colectează datele necesare sau, dacă o fac, eșuează în centralizarea lor într-o manieră coerentă. Mai mult, ca urmare a lipsei de integrare a datelor colectate sau ca lipsă a unei strategii de partajare a datelor între actori, seturile de informații colectate de aceștia sunt supuse riscului de a se duplica sau de a crea goluri de informație. Incapacitatea instituțiilor

publice de a colecta date despre violența domestică ne face mai necunoscători ai unui fenomen care în sine sa este dificil de cartografiat. În ciuda acestui context, este important de observat și apreciat efortul uriaș al Institutului European pentru Sănătatea Reproducerii din Târgu Mureș (IEESR) care a reușit să construiască singurul sistem integrat de management de cazuri prin colectare de date din România și să îl mențină funcțional în județul Mureș timp de mulți ani, cooperând cu toate instituțiile implicate. În prezent, sistemul este pus pe pauză, din nefericire, ca urmare a lipsei fondurilor de care are nevoie pentru a fi adus la standarde atât din punct de vedere al legislației în vigoare cât și din punct de vedere tehnic.

## **PROBLEMA 6**

### **Lipsa de resurse a ONG-urilor**

După cum menționam, indiferent de gradul de disfuncționalitate al sistemului, în prezent ONG-urile depun majoritatea covârșitoare a eforturilor de combatere a violenței domestice în România fiind de departe principalii furnizori de servicii sociale pentru victime. Din nefericire, cu foarte puține excepții, aceste organizații neguvernamentale sunt subfinanțate și duc o lipsă severă de personal. Majoritatea dintre acestea sunt la limita supraviețuirii și aproape toate sunt complet nesustenabile. Ceea ce se traduce într-o volatilitate ridicată a ecosistemului de suport al victimei, cu servicii și adăposturi care se închid sau dispar în întregime. Toate organizațiile neguvernamentale intervievate au indicat faptul că noii finanțatori din domeniu nu susțin costurile de resursă umană, ceea ce face extrem de dificilă funcționarea lor. Nu putem să subliniem îndeajuns cât de mare este efectul negativ al acestor practici distructive de CSR, care se concentrează aproape în întregime pe campanii scurte de marketing sau de comunicare, ignorând complet nevoia de sustenabilitate a eforturilor pe care le finanțează sau nivelul de sănătate al sectorului vizat. Chiar și ONG-urile care sunt relativ stabile financiar, cel mai adesea, depind de o echipă mică sau, de multe ori de eforturile unei singure persoane. Istoria

ne arată că, în prea multe cazuri, dispariția liderului unei organizații conduce la dezintegrarea abruptă a acesteia. Chiar în timpul cercetării curente, persoana care administra adăpostul pentru femei, victime ale violenței domestice, al Bisericii Reformate din Brașov, a decedat, ceea ce a condus la închiderea adăpostului, de altfel singurul adăpost din județ.

## **PROBLEMA 7**

### **Lipsa de capacitate a ONG-urilor**

Lipsa de resurse care afectează ONG-urile ce oferă servicii pentru victimele violenței domestice este potențată de lipsa capacității lor administrative. Majoritatea fiind organizații foarte mici, duc lipsa pregătirii în domenii precum management, relații publice sau comunicare, abilități care le-ar putea ajuta să devină mult mai sustenabile. O mare parte a interviurilor cu aceste ONG-uri s-a concentrat asupra strategiei lor de sustenabilitate și am observat lipsa gândirii strategice pe aceste subiecte, fenomen de înțeles din prisma puținelor resurse umane pe care le au la dispoziție. Dacă urmărim ca acest fragil ecosistem de suport pentru victimele violenței domestice să supraviețuiască, primul pas pe care va trebui să îl facem este creșterea capacității ONG-urilor existente. Singurele excepții notabile sunt organizațiile de protecție a copilului, cum ar fi Salvați Copiii. În afara sferei violenței împotriva copiilor, singurele ONG-uri stabile financiar sunt cele finanțate direct de companii (Fundația Sensiblu) sau organizațiile care țin de biserică.

## **PROBLEMA 8**

### **Fragmentarea sau centralizarea excesivă a ONG-urilor**

Fără nicio excepție, există doar două tipuri de actori neguvernamentali în domeniul analizat: organizații foarte mari care activează exclusiv în domeniul protecției copiilor și organizații foarte mici, locale, în rest. Pe de o parte, organizațiile masive au devenit extrem de birocratice, ceea ce le

menține stabile, dar nu și eficiente. Pe de altă parte, există un număr mare de organizații la nivel local, ale căror dimensiuni mici le fac foarte fragile și le subminează orice efort de scalare a programelor derulate, chiar dacă acestea se dovedesc a fi de succes. Acest fapt conduce la diminuarea unui potențial impact regional sau național. Mai mult, dimensiunile lor reduse le pun în postura de nu fi capabile să construiască parteneriate instituționale sau comerciale care le-ar asigura impactul dorit sau accesul la finanțare.

## PROBLEMA 9

### Lipsa de cooperare eficientă

Problema dimensiunilor reduse ale majorității ONG-urilor din domeniu ar putea fi atacată prin mecanisme eficiente de cooperare inteligentă. Organizațiile locale mici ar putea să se consolideze în rețele regionale ceea ce le-ar ajuta să scaleze cele mai de succes inițiative și să abordeze sponsori împreună pentru a-și crește șansele de succes. Din păcate, chiar și atunci când s-au consolidat rețele precum VIF (Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor), au fost aproape mereu informale și administrate ad-hoc, fără o guvernare eficientă și fără mecanisme de cooperare. În afara VIF, există neînțelegeri și certuri între multiple organizații, de multe ori din motive superficiale, care subminează eforturile de colaborare. Aceste eforturi continuă să fie sabotate și prin (1) competiția pentru resurse limitate, (2) nevoia de a se poziționa ca lideri ai mișcării și (3) abordările diferite cu privire la modurile în care se poate rezolva problema. Este de menționat un clivaj profund între organizațiile religioase și cele nonreligioase, care refuză să coopereze chiar dacă, în parteneriat, ar putea oferi servicii eficiente și integrate pentru victime. De exemplu, Rețeaua VIF nu acceptă organizații religioase și foarte puțini dintre membrii săi vin în contact adesea cu ele sau cu Biserica, fapt problematic având în vedere că bisericile sunt unele dintre cele mai frecvente porți de acces ale victimelor care caută sprijin. Singurul spațiu colaborativ între ONG-uri care pare să fie funcțional este sistemul de referințe, trimiterea de cazuri de la o organizație la alta, chiar dacă nu există punți de dialog între ele.



## PROBLEMA 10

### Lipsa unui sistem coerent de referință

În timp ce ONG-urile și instituțiile transferă cazuri între ele, o fac nereglementat, spontan, fără o structură anume și fără a exista un sistem deja stabilit. Acest efort ar putea fi ajutat considerabil de un mecanism integrat de referințe în tandem cu un instrument de management al capacității acestor actori.

## PROBLEMA 11

### Lipsa unei cartografieri în timp real a serviciilor sociale disponibile

Trebuie să menționăm că implementarea unui asemenea sistem este îngreunată de volatilitatea serviciilor, fenomen la care făceam referire anterior. Această volatilitate, alături de lipsa aproape permanentă de cooperare dintre organizații, face imposibilă o cartografiere corectă în primul rând a serviciilor de asistență pentru victime în toată țara și a calității acestor servicii în al doilea rând. Mai mult, menținerea acestor informații la zi ar fi un proces costisitor din punct de vedere al eforturilor depuse. Au existat inițiative de acest tip, conduse de către ANES (Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse), dar și de alte ONG-uri, dar toate rămân incomplete și nu au reușit niciodată să fie actualizate în timp real.

## PROBLEMA 12

### Informația nu ajunge la victime

Din informațiile culese din interviuri și rapoartele anuale, în București există nu mai mult de 2.000 de victime ale violenței domestice care caută sprijin în fiecare an. Având în vedere că, potrivit unor estimări conservatoare,

numărul victimelor în București este de ordinul sutelor de mii, putem observa o diferență foarte mare între numărul de victime și numărul de victime care cer ajutor. Acest fapt poate fi explicat de o serie de factori. În primul rând, multe dintre victime nu au informații despre sprijinul pe care îl pot primi. Eforturile de comunicare atât ale instituțiilor publice cât și ale ONG-urilor sunt sporadice și limitate ca obiectiv, implicit, cel mai probabil, nu ajung la publicul țintă. Un eurobarometru din 2016 ne arată ca doar 22% dintre români sunt informați despre existența serviciilor de suport și asistență pentru victimele violenței domestice.

## **PROBLEMA 13**

### **Lipsa unor canale dedicate de comunicare, adaptate fiecărei tipologii de victime**

Cel de-al doilea factor este acela că eforturile de comunicare depuse atât de instituțiile publice cât și de ONG-uri nu sunt adaptate fiecărei tipologii de victime, fie din punct de vedere al canalelor alese, dar și din cel al tonului folosit sau al mesajului. De exemplu, adolescentele din mediul urban care se află în relații abuzive ar trebui abordate diferit ca mesaj și canal de comunicare față de femeile în vârstă. Faptul că cele mai multe campanii de comunicare sunt generaliste ca ton și nu sunt strategice, scade șansele ca mesajul să ajungă unde trebuie și să producă efecte.

## **PROBLEMA 14**

### **Victimele nu au încrederea de a apela la serviciile disponibile**

Un al treilea factor este lipsa încrederii victimelor în serviciile oferite. Persoanele care se află în relații abuzive sunt sceptice și sunt constant supuse unor tratamente care le fac să își piardă încrederea în sine, iar furnizorii de sprijin ar putea să explice și să își promoveze serviciile mai bine. Folosirea exemplelor altor femei și oferind grupuri de suport par să fie

practici eficiente, dar acestea trebuie să fie prezentate într-o manieră consistentă, nu sporadic sau neplanificat.

## **PROBLEMA 15**

### **Normalizarea violenței domestice**

Un al patrulea factor este normalizarea violenței domestice. Este dovedit că, pe măsură ce cresc, oamenii care sunt martori ai scenelor de violență domestică sunt predispuși la a deveni fie mai toleranți la ea sau uneori ori victime ori agresori la rândul lor. Prin urmare, violența domestică poate fi înțeleasă ca un cerc generațional vicios, dificil de întrerupt. 33% dintre români sunt de părere că legea nu ar trebui să interzică metodele de control asupra partenerului/partenerei de cuplu prin interzicerea contactelor cu prietenii sau familia, confiscarea banilor, actelor sau a telefonului mobil. Aspectul generațional al normalizării procesului este înrăutățit de modul în care mass-media prezintă violența domestică. Tendințe precum (1) referirea violenței domestice ca probleme frecvente de cuplu, (2) blamarea victimei sau prezentarea insistentă a unui comportament al victimei, (3) redare emoțională exagerată, (4) lipsa referențierii tiparelor recurente de violență domestică sau a fenomenului, (5) indicarea victimei sau agresorului ca parte a unui grup etnic, social, religios sau ca aparținând unor anume categorii de vârstă sau de pregătire educațională, contribuie la normalizarea fenomenului. Un cod de etică îmbunătățit în modul în care violența domestică este reprezentată în mass-media ar aduce un beneficiu considerabil în educarea publicului cu privire la gravitatea acestui fenomen, precum și consecințele sale.

## PROBLEMA 16

### Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil

Un al cincilea factor este acela că multe persoane nu realizează că sunt victime. Din interviurile pe care le-am condus cu psihologi și practicieni am descoperit că, din cauza normalizării procesului și a specificului cultural, multe victime nu realizează că sunt abuzate. Implicit, mulți agresori nu realizează că au un comportament abuziv și distructiv față de partenerii lor. Este important de observat că majoritatea relațiilor abuzive și cazurilor de violență domestică sunt procese lente în timp și au un efect de bulgăre de zăpadă. În aceste cazuri, victima începe să realizeze că este victimă când deja au ajuns într-o situație atât de complexă și de gravă încât devine foarte dificil să scape.

## PROBLEMA 17

### Victima se teme sau nu poate să acționeze

Al șaselea factor este acela că, în majoritatea cazurilor, victimei îi este prea teamă să acționeze. De multe ori, persoana abuzată nu este doar fizic vulnerabilă, ci și din punct de vedere social și economic. Agresorul ar putea fi un membru influent al comunității și își poate folosi conexiunile și puterea de influență împotriva victimei. Sau, victima poate depinde financiar de agresor și există și cazuri în care aceasta este monitorizată. Dispozitivele lor de comunicare sunt urmărite, înregistrate, iar programul de zi cu zi al victimelor este supervizat.

## PROBLEMA 18

### Puncte de intrare nepregătite să administreze cazurile

În multe dintre ocazii victimele cer ajutor, dar nu de la profesioniști care știu cum să intervină. Am observat o tendință a victimelor de a cere ajutor de la preot sau de la liderul comunității religioase, dar și de la alte puncte de intrare în sistemul de suport cum ar fi profesori sau agenți agricoli. Aceste persoane sunt arareori pregătite să ofere sprijinul potrivit victimelor sau să intervină. Nu au nici un fel de informații despre unde ar putea să direcționeze victimele și de multe ori dau sfaturi nepotrivite situațiilor. Menționăm, de asemenea, observarea unei tendințe a unor lideri religioși de a ghida victima înapoi spre agresor, ceea ce poate avea consecințe devastatoare.

## PROBLEMA 19

### Victimele nu au modalități alternative de a cere ajutor

Singurele linii de urgență pentru victimele violenței domestice sunt telefonice și nu au fost reglementate până la începutul anului 2019, iar nu toate victimele au curajul să vorbească la telefon. Dezvoltarea serviciilor de chat și alte alternative la telefonia fixă și mobilă ar putea crește nivelul de accesibilitate al acestor linii de urgență. Începând cu luna ianuarie a anului 2019, ANES a finalizat o metodologie pentru înființarea și modul de operare de linii telefonice de urgență, ceea ce nu le face pe cele deja existente ilegale, precum nu afectează nici alte metode de intervenție. Mai mult, existența unei metodologii pentru liniile telefonice ar putea fi folosită pentru a iniția și seta și alte tipuri de linii de ajutor. Ne dorim să menționăm, în acest context, că principala problemă a liniei de urgență ANES este lipsa integrării sale cu numărul unic de urgență 112. De asemenea, linia de urgență ANES redirecționează victimele către adăposturi pe termen scurt. Puțini furnizori de alte servicii de sprijin au spus că ar fi primit cazuri redirecționate prin linia ANES.

## PROBLEMA 20

### Capacitate foarte redusă sau inexistentă de oferire de servicii pentru victime

Unul dintre punctele nevralgice majore ale domeniului este lipsa sau absența totală a unei infrastructuri de servicii pentru victime ale violenței domestice. În timp ce există câteva servicii și adăposturi pentru femei și copii, acestea sunt departe de a fi suficiente. Județe întregi nu au niciun fel de servicii sau de adăposturi, iar acolo unde ele există, nu fac față nevoii. În București există cel mult câteva zeci de locuri în adăposturi pentru femei și copii, în timp ce numărul potențialelor victime care au nevoie de asistență este mult mai mare. Dincolo de populația de femei și copii, situația este cu atât mai gravă. Nu există nici un adăpost pentru bărbați și, ca urmare a faptului că nu pot fi găzduiți în adăposturile pentru femei și copii, exista nevoia de construire a unei infrastructuri separate.

## PROBLEMA 21

### Infrastructura de servicii existentă este improprie

Pe lângă situația descrisă anterior, și situația oamenilor în vârstă este dezastruoasă, singura lor șansă de a ieși din situații de violență domestică fiind internarea într-un azil de bătrâni, ceea ce nu își doresc aproape niciunul dintre ei. Reținerea lor nu este doar emoțională, ci este corelată cu condițiile precare ale azilurilor din România. Mai mult, pentru unii bătrâni, internarea forțată într-un azil este unul dintre tipurile de abuzuri pe care familiile lor le pot practica.

## PROBLEMA 22

### Lipsa de servicii pentru agresori

Un punct critic în ineficiența combaterii fenomenului este lipsa completă a serviciilor dedicate agresorilor. Atenția acordată exclusiv victimelor este de înțeles, dar asta rezolvă doar simptomele fenomenului, ignorând cauza problemei. Organizația Pas Alternativ din Brașov dezvoltă acum primul program pentru agresori.

## PROBLEMA 23

### Prevenție redusă

Eforturile limitate depuse în prevenirea violenței domestice exacerbează fenomenul. Există puține inițiative de educare a tinerilor și a celor predispuși să ajungă în situații abuzive, dintre care multe sunt foarte limitate sau nu pot fi scalate.

## PROBLEMA 24

### Lipsa personalului pregătit

O mică parte din personalul care ia contact cu victima sau care îi oferă sprijin este pregătit corespunzător să o facă. Pentru început, programa educațională care pregătește asistenți sociali, actorii principali în combaterea și raportarea cazurilor de violență domestică, nu au cursuri dedicate pe subiect. Puținele cursuri oferite vreodată au fost opționale sau disponibile doar pentru un număr restrâns de studenți ca parte din programe cu alte scopuri sau cu alte obiective. Există o serie de eforturi curente în cadrul Universității din Brașov pentru a remedia acest lucru. Trebuie menționat, de asemenea, că disponibilitatea asistenților sociali este extrem de limitată pentru că ei monitorizează numere mari de populație și

au alte îndatoriri și responsabilități. Alte categorii profesionale, cum ar fi polițiștii, oamenii legii sau doctorii nu au parte de nici un fel de pregătire cu excepția câtorva ocazii în care participă la programe organizate de ONG-uri.

## **PROBLEMA 25**

### **Lipsa unui mediu familial propice**

Unul dintre principalii facilitatori ai fenomenului este lipsa unui cadru familial de suport. Copiii și adolescenții care sunt martori ai violenței domestice, care provin din familii lipsite de susținere, sau din familii în care cel puțin unul dintre părinți este departe de casă, sunt o țintă mult mai ușoară a violenței domestice timpurii. Pentru această tipologie de victime, în multe cazuri, violența și relațiile abuzive sunt doar piatra de temelie pentru fenomene și mai grave precum traficul de persoane.

## **PROBLEMA 26**

### **Lipsa unei rețele de servicii sociale integrate în sprijinul victimelor**

În cazul multor victime, a scăpa din ciclul de violență devine și mai dificil din cauza lipsei serviciilor sociale integrate de care au nevoie. A găsi o nouă școală sau grădiniță pentru copii, în special în mijlocul anului școlar este ceva aproape imposibil de multe ori. Serviciile de baby-sitting nu sunt disponibile sau sprijinite financiar de stat, iar relocarea victimelor este o cheltuială care abia acum începe să fie acoperită de unele autorități locale. În plus, multe dintre serviciile necesare pentru victimele violenței domestice au un cost financiar chiar și atunci când acesta nu se justifică. De exemplu Institutul de Medicină Legală taxează victimele violurilor sau ale altor abuzuri fizice pentru rapoartele constatatoare medicale. Ce este și mai grav, accesul la multe servicii de bază sunt legate de locul de reședință al victimei. De exemplu atât Institutul de Medicină Legală cât și Poliția cer victimei să se prezinte la autoritățile de care aparține conform datelor din buletin sau din



zona în care a fost comisă agresiunea, ceea ce este de multe ori imposibil, pentru că multe victime fie nu sunt înregistrate în baza de date a autorității locale, fie trebuie să plece din oraș sau județ pentru a scăpa de agresor.

## **PROBLEMA 27**

### **Carențe legislative**

În ciuda îmbunătățirilor din ultimii ani, legislația din domeniul combaterii violenței domestice suferă în continuare de multiple carențe care se manifestă prin blocaje administrative sau prin agravarea multora dintre problemele expuse anterior.

Pentru contextualizare vom face în cele ce urmează o scurtă trecere în revistă a legislației din domeniu:

## **LEGISLAȚIE PRIVIND COMBATEREA VIOLENȚEI DOMESTICE**

Majoritatea eforturilor legislative recente din România în domeniul combaterii violenței domestice sunt legate în mod direct de obligațiile internaționale ale României. Din acest motiv este importantă o viziune de ansamblu.

E important de menționat că există un cadru comun în ceea ce privește violența domestică, cadru ce include violența împotriva femeilor, copiilor și persoanelor vârstnice. Importanța cea mai mare în cadrul acestuia a fost însă dat întotdeauna violenței împotriva femeilor, femeile fiind de departe cele mai frecvente victime ale violenței domestice. Dincolo de părțile comune există legislație individuală, mai ales în cazul violenței domestice care afectează copiii, existând o suită de articole specializate în codul penal pentru infracțiuni asupra minorilor.

## Violență împotriva femeilor și violența de cuplu

România e stat semnatar al unei suite de convenții și protocoale opționale privind violența împotriva femeilor, de la Convenția privind eliminarea tuturor formelor de Discriminare împotriva Femeilor (1979) la Protocolul Opțional aferent acesteia (2000). Cel mai important tratat internațional din domeniu, semnat de România, este Convenția Consiliului Europei de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, cunoscută sub numele de Convenția de la Istanbul. Convenția de la Istanbul (2011) este tratatul cel mai cuprinzător și comprehensiv din domeniul combaterii violenței domestice, îndeosebi deoarece tratează problematica violenței într-un mod complet, stabilind mecanisme de protecție și prevenție în cazul victimelor, respectiv de acționare în justiție în cazul agresorilor.

Convenția trasează niște linii generale pentru statele semnatare ce merg de la înființarea unor organisme speciale la nivel național care să monitorizeze implementarea unor politici de egalitate de gen până la obligativitatea colectării de date la nivel național. Statele semnatare se angajează să pregătească experți în domeniu, să organizeze programe destinate agresorilor și să ia măsuri de protecție și sprijin, inclusiv adăposturi și linii telefonice de urgență. Poate unele dintre prevederile cele mai importante pentru cadrul românesc sunt cele de la art. 52, respectiv 53, și anume ordine de protecție în regim imediat și de urgență urmate respectiv de ordine de protecție corespunzătoare. Convenția de la Istanbul a fost ratificată de România în 2016 și prevederile ei au fost integrate în legislația locală odată cu legea 174/2018 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie. România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, este obligată să respecte și o serie de acte normative europene.

Programul de la Stockholm, propus prima dată în 2009 a stabilit o serie de standarde comune pentru drepturile anumitor grupuri protejate, printre

care și victimele violenței. Această primă măsură a fost dublată de directive, rezoluții și reglementări care au stabilit standardele pentru recunoașterea reciprocă a ordinelor de protecție naționale (Reg. 606/2013), standarde minime de protecție pentru victimele infracțiunilor (2012/29/EU) cât și pentru instituirea unui ordin de protecție european (2011/99/EU). În ceea ce privește legislația locală e important de menționat că există o dublă incriminare a violenței domestice.

Pe de o parte Codul Penal (286/2009) pedepsește varii forme de violență individuală și, conform articolului 199, prevede majorări de pedeapsă dacă violența are loc în familie. Pe de altă parte există legislație specifică în extenso care prevede incriminarea violenței în familie. Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie definește violența domestică foarte bine, într-un mod larg, dar specific, ca fiind "orice inacțiune sau acțiune intenționată de violență fizică, sexuală, psihologică, economică, socială sau spirituală care se produce în mediul familial sau domestic ori între soți sau foști soți, precum și între actuali sau foști parteneri, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima". Legea 217/2003, în forma sa consolidată, completată prin legea 174/2017 aduce legislația privind violența domestică din România la cel mai înalt standard posibil, implementând toate prevederile convenției de la Istanbul. Se introduc prevederi precum ordinul de protecție provizoriu (Capitolul III), (posibila) obligativitate pentru agresor de a purta brățară electronică (Art. 23 litera e<sup>1</sup>), linie telefonică de urgență (Art. 21<sup>1</sup>), centre integrate de urgență (Art. 21<sup>2</sup>), centre de asistență pentru agresori (Art. 19) și alte prevederi armonizate din convenția de la Istanbul. În egală măsură, legislația privind asistența socială (292/2011) sau protecția victimelor (211/2004) este la standarde europene, cu prevederi adesea adoptate armonizat din directive.

Strategiile naționale din domeniu precum Strategia națională pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie dezvoltată de ANES pentru perioada 2013-2018 sunt în egală măsură bine concepute. În general există o percepție legată de schimbările survenite în ultimii trei ani că, dacă până acum violența domestică era un domeniu "al nimănu", acum există un cadru instituțional, o serie de responsabili și decidenți la toate nivelele și o procedură mai riguroasă de implementare a măsurilor de combatere a violenței. Există, bineînțeles, posibilitatea de mai bine. De exemplu, cu toate modificările benefice aduse legii 217/2003, pedeapsa instituită pentru încălcarea ordinului de protecție provizoriu este de la o lună la un an, o infracțiune "cu risc social scăzut" care, de cele mai multe ori se pedepsește cu suspendare.

Cele mai mari curențe legislative în ceea ce privește violența domestică sunt însă în ceea ce privește codul penal. Codul penal este foarte greu de modificat și este deficitar în ceea ce privește toate infracțiunile împotriva femeilor, de la hărțuire până la violența domestică. Rescrierea articolului privind violența domestică pentru a fi mai aproape de prevederile legii 217 precum și înăsprirea pedepselor ar fi două măsuri fundamentale pentru o combatere mai eficientă a violenței domestice. Dar, problema cea mai mare este implementarea defectuoasă care duce, de exemplu, la încălcarea prevederilor asumate de România ca stat semnatar al Convenției de la Istanbul.

Cadrul legal este mult mai articulat față de 2016, există programe pilot, există strategii și responsabili de implementare, dar nu există alocare bugetară corespunzătoare și nu există implementare la nivel local. Ca exemplu putem da situația paturilor din centrele rezidențiale. Conform normelor în vigoare ar trebui să existe un pat într-un centru rezidențial la fiecare 10.000 persoane. Asta ar însemna circa 2000 de paturi la nivel național doar pentru victimele violenței domestice, cifrele reale fiind foarte departe de deziderate. Mai mult, în multe județe nu există alocare bugetară pentru violența domestică în cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului (DGASPC) deoarece "nu au existat cazuri".

## Violență împotriva femeilor și violența de cuplu

Convenția Internațională privind Drepturile Copiilor, ratificată de România în anul 1990 (prin Legea 18/1990) este unul dintre textele fundamentale, surse de politici publice și bune practici pentru protecția drepturilor copilului. Articolul 19 al Convenției menționează explicit obligația statelor de a proteja copiii de orice formă de violență, vătămare sau abuz. Aceste prevederi se regăsesc și în legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului unde Art. 6 litera k) specifică faptul că protecția acestor drepturi se face cu "asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului".

Articolul 52 al aceleiași legi stabilește că Ministerul Educației Naționale se obligă să dezvolte programe de prevenție a violenței în familie pentru părinți în vederea protejării copilului. Cadrul legal comun de violență domestică se completează în cazul violenței domestice împotriva copiilor printr-o serie de articole ale Codului Penal (286/2009) care se aplică în special sau exclusiv în cazul infracțiunilor comise asupra minorilor. Astfel, de la determinarea sinuciderii (Art. 191) la lipsire de libertate (Art 205 (3) ) la viol (Art. 218), agresiune sexuală (Art. 219) și alte infracțiuni de natură sexuală, fapta se pedepsește mai aspru dacă victima este minoră și dacă există relații de rudenie între agresor și victimă.

Pe lângă aceste particularizări ale infracțiunilor există și anumite infracțiuni dedicate, care se aplică doar în cazul faptelor comise asupra minorilor cum ar fi Traficul de Minori (Art. 211), la rândul său pedepsit mai aspru dacă infracțiunea a fost comisă de membri de familie sau, poate mai aplicabil în cadrul formelor de violență domestică, Relele Tratamente aplicate Minorului (Art. 197).

Conform acestui ultim articol *"Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi"*. Spre deosebire de alte forme de violență domestică, violența împotriva copiilor este sancționată mult mai aspru din punct de vedere penal și există o serie de instituții specializate, de la DGASPC la Autoritatea Tutelară, care răspund

direct de binele copilului în cadrul familiei. Acestea fiind spuse, adesea serviciile sociale adresate minorilor pot duce lipsă gravă de resurse din motive de alocare bugetară deficitară sau inexistentă sau (cum am putut vedea în ultimii ani) corupție în cadrul instituțiilor.

## **Violență împotriva persoanelor vârstnice**

Violența împotriva persoanelor vârstnice (persoane peste 65 de ani cf. legii) nu este reglementată separat în România, ea intrând ori sub apanajul diverselor articole de combatere a violenței din codul penal sau sub trunchiul comun al legislației specifice de combatere a violenței domestice sau a protecției sociale. Acestea fiind spuse, violența împotriva persoanelor vârstnice nici nu a fost un fenomen recunoscut la nivel național, victimele acestuia de cele mai multe ori intrând sub protecția serviciilor sociale mai întâi ca persoane vârstnice decât ca victime ale unor forme de violență familială. Asta în ciuda faptului că legea 292/2011 a asistenței sociale tratează persoanele vârstnice ca pe o categorie de populație vulnerabilă (art. 92) și dispune constituirea unor centre specializate rezidențiale la nivel local inclusiv locuințe protejate (Art. 101. Litera c). Există însă demersuri la nivel internațional, cum ar fi Planul Internațional de la Madrid pe probleme de Vârstă, un plan ONU adoptat (prin declarație politică comună) prima dată în 2002. Acesta prevede că statele membre ONU ar trebui să țină seama o "societate pentru toate vârstele".

## **Cadrul legislativ de sănătate mintală din perspectiva violenței domestice**

Una dintre carențele legislative majore din România o reprezintă cadrul legislativ necorespunzător în probleme de sănătate mintală. România este, conform unui studiu Economist Intelligence Unit, printre primele țări din Uniunea Europeană în ceea ce privește incidența bolilor mentale, dar pe penultimul loc în ceea ce privește tratamentul și îngrijirea persoanelor ce suferă de acest fel de afecțiuni. Principalul act normativ care reglementează sănătatea mintală este legea 487/2002 a sănătății mintale și protecției persoanelor cu tulburări psihice.

Legea stabilește terminologia de bază, criteriile de internare și persoanele calificate pentru cazuri de internare voluntară și involuntară, precum și drepturile pacientului sau standardele pe care trebuie să le respecte unitățile de tratament psihiatric. Important din punctul de vedere al violenței domestice e că legea 487 stabilește criteriile de internare involuntară. Astfel conform Art. 29 (2)(a) medicul psihiatru poate interna o persoană involuntar dacă "comportamentul pacientului reprezintă un pericol iminent de vătămare pentru el însuși sau pentru alte persoane". Acest lucru se poate face inclusiv la solicitarea familiei conform Art 47.(1)(b), a reprezentanților organelor abilitate locale (c) sau reprezentanților poliției parchetului, pompierilor sau jandarmeriei (d). Internarea involuntară e importantă din punct de vedere al violenței domestice atât în ceea ce privește victimele violenței, ce pot adesea să aibă comportamente suicidare ca urmare a abuzului cât mai ales în cazul agresorilor violenți.

Din nefericire, există o serie de curențe administrative și legislative care fac ca adesea internarea involuntară să nu poată fi efectuată, una dintre cele mai mari fiind cea conform căreia internarea involuntară trebuie confirmată în termen de 72 de ore de o comisie de revizie a procedurii (Art. 52) constituită din doi medici psihiatri și un medic de altă specialitate sau reprezentant al societății civile. Dat fiind faptul că multe unități de primire psihiatrice nu au medici de alte specialități, această comisie nu se poate constitui frecvent, lăsând victimele și, mai important, agresorii violenți liberi. Există disponibilitate de revizuire a legislației ce privește sănătatea mintală, atât din partea legislativului cât și a organizațiilor din domeniu.







**SOLUȚII**



# Software de management de caz pentru ONG-uri

Date centralizate și sistem digital de referire  
de cazuri de violență domestică



## PROBLEME REZOLVATE

- Lipsa unui sistem coerent de referință (total)
- Lipsa unei cartografieri în timp real a serviciilor sociale disponibile (parțial)
- Lipsa datelor statistice corecte (parțial)
- Lipsa de cooperare eficientă (parțial)
- Lipsa de capacitate a ONG-urilor (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Sistemul de management de caz permite ONG-urilor să își administreze cazurile de violență domestică de care se ocupă și să își digitalizeze toate dosarele într-un singur spațiu securizat. În același timp, sistemul de management de caz, prin colectarea disponibilității ONG-urilor în ceea ce privește serviciile pe care le oferă, va permite crearea unei baze de date pe care fiecare organizație o poate accesa și solicita sprijin în funcție de nevoile fiecărui caz.

Cu ajutorul acestei componente de sistem de referire de cazuri integrat în platformă, organizațiile pot ajuta cât mai multe persoane vulnerabile să primească toată asistența de care au nevoie, transmiterea de cazuri sau solicitarea de ajutor nemaifiind condiționată doar de o relație de colaborare anterior stabilită între două organizații. Digitalizarea acestui proces precum și a managementului de cazuri va economisi considerabil timpul petrecut în proceduri anevoioase și va permite specialiștilor să își concentreze atenția asupra solicitărilor de ajutor.

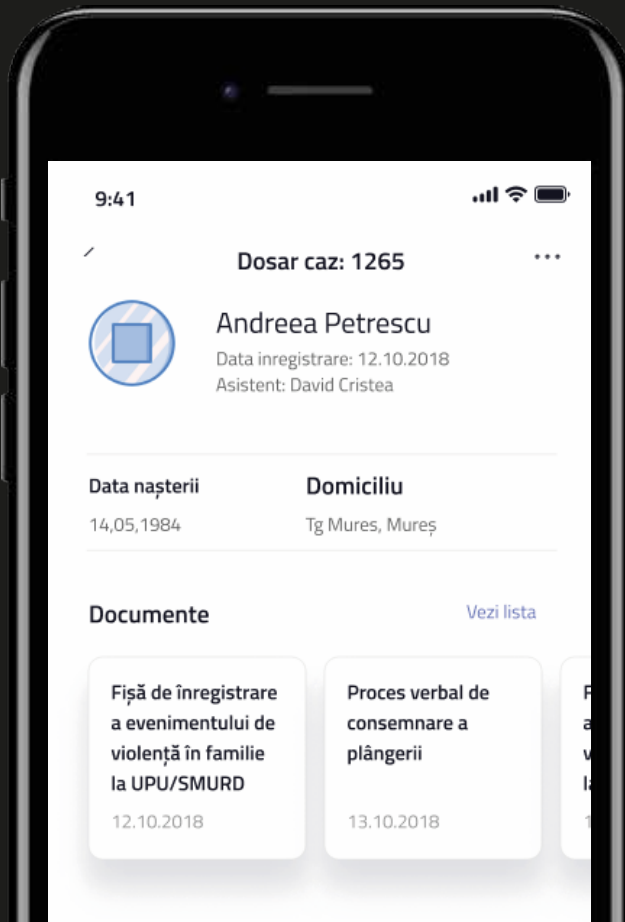
### SCHIMBĂRI

- ONG-urile vor avea posibilitatea de a-și gestiona întreaga activitate digital cu o bază de date și informații securizate, la zi, ușor de navigat;
- Vor avea acces la un sistem digital de referire de cazuri la nivelul tuturor organizațiilor prin interconectarea și actualizarea automate a serviciilor;
- Vom beneficia cu toții de date agregate despre fenomenul violenței domestice.



# Software de management de caz integrat

Colectare eficientă de date, comunicare securizată  
între instituții și management digital  
de caz de violență domestică



## PROBLEME REZOLVATE

- Lipsa coordonării eficiente a instituțiilor competente ale statului (total)
- Lipsa datelor statistice corecte (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Institutul Est European pentru Sănătatea Reproduserii, organizație acreditată în oferirea de servicii pentru victimele violenței domestice, a pilotat un sistem informatic cu participarea tuturor actorilor relevanți la nivelul județului Mureș. Acest sistem integrat de management de caz a permis unificarea documentelor asociate unui caz de violență domestică între instituții și ONG precum și standardizarea raportării. Acest program s-a derulat cu succes pentru o perioadă lungă de timp, dar a fost întrerupt din motive de mentenanță tehnică. Reconstruirea acestui sistem software și implementarea sa la nivel de județ, prin care să se permită comunicarea securizată între modulele destinate fiecărei entități, precum și raportarea centralizată la nivel județean vor putea servi drept model și caz de referință pentru implementarea sa la nivel național.

Soluția este modulară, cu componente dedicate fiecărui actor potențial, ceea ce oferă o flexibilitate foarte mare la nivelul fiecărui județ de a utiliza modulele în funcție de disponibilitatea și capacitatea instituțiilor și a organizațiilor de a utiliza acest instrument digital pentru o mai bună acoperire a cazurilor.

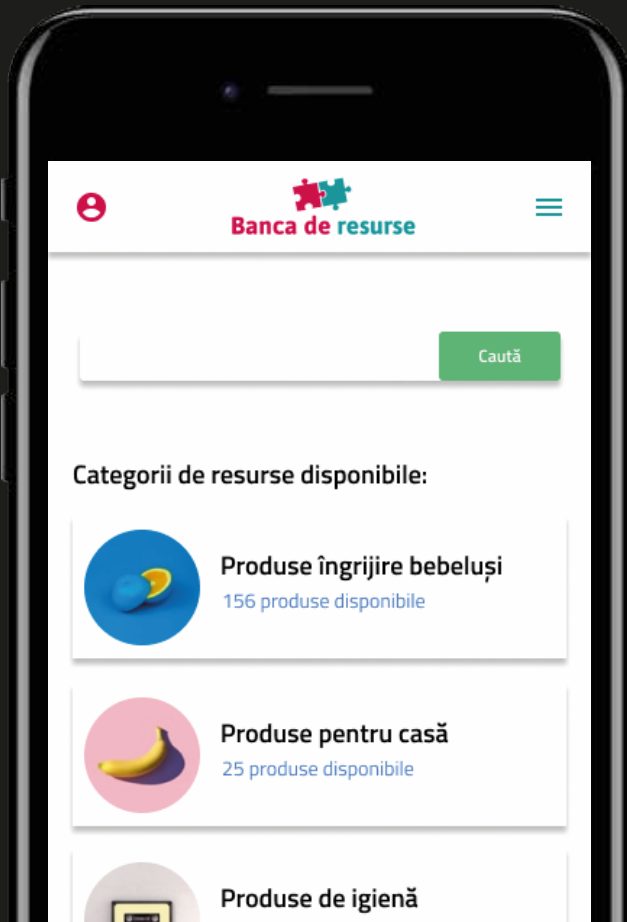
### SCHIMBĂRI

- ONG-urile vor avea posibilitatea de a urmări un caz pe tot parcursul său, indiferent de punctul de intrare al victimei în sistem;
- Datele despre cazurile de violență domestică vor fi colectate uniform și sistemul contribuie la încurajarea setării unei taxonomii comune;
- Comunicarea dintre actori și transferul securizat de informații între ei vor fi mult mai ușoare și user-friendly.



# Banca de resurse

Platformă de gestionare și alocare de resurse pentru victimele violenței domestice



## PROBLEME REZOLVATE

- Capacitate foarte redusă sau inexistentă de oferire de servicii pentru victime (parțial)
- Pentru o victimă relocată în alt oraș resursele de integrare într-o nouă comunitate sunt reduse și dificil de accesat
- Victima se teme sau nu poate să acționeze (parțial)

## DESCRIERE SOLUȚIE

Adesea victimele violenței domestice se refugiază în alte orașe pentru a scăpa de abuzatorii lor. Odată ajunse într-un spațiu sigur, acestea practic pornesc o nouă viață și au nevoie de resurse pentru a se putea integra în noua comunitate - de la resurse materiale, locuri de muncă, facilități, consiliere juridică etc.

Propunem astfel construirea unei bănci de resurse în care actori din zona privată, comercială, să poată să facă disponibile o serie de resurse și facilități pentru victime. De la anunțuri de joburi, până la resurse de tipul scutece, haine, discount-uri, consultanță juridică din partea unui avocat, vouchere, locuințe de închiriat etc, această bancă de resurse are rolul de a facilita reintegrarea persoanei într-un mediu dinamic. ONG-urile care oferă servicii de adăpost sau de consiliere pot îndruma victimele în funcție de situația lor spre a beneficia de ajutorul oferit de acești actori.

Platforma permite accesul organizațiilor non-guvernamentale sau al actorilor instituționali care pot solicita ajutor pentru un caz de care se ocupă și pentru a identifica ușor acel coș de resurse necesare pentru victime.

## SCHIMBĂRI

- Companiile sunt încurajate să contribuie cu resurse materiale pentru a sprijini victimele violenței domestice;
- Se generează o bază de resurse disponibile constant la dispoziția organizațiilor care au nevoie de ele;
- Crește gradul de implicare al comunității în ajutorarea victimelor care au nevoie de sprijin.



# Incognito Escape

Canal digital securizat de raportare de cazuri  
de violență domestică





## PROBLEME REZOLVATE

- Victima se teme sau nu poate să acționeze (parțial)
- Victimele nu au modalități alternative de a cere ajutor (parțial)
- Lipsa unor canale dedicate de comunicare, adaptate fiecărei tipologii de victime (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

În special în mediul urban, unde mecanismele de control ale agresorului sunt mult mai sofisticate (ex: urmărire a telefonului, control al calendarului victimei etc) raportarea unui abuz este cu atât mai dificilă cu cât teama de a nu fi descoperită a victimei este mai mare.

Soluția propusă este un sistem de comunicare securizat prin care victimele violenței domestice pot comunica ușor, fără a avea nevoie de cunoștințe avansate de tehnologie, pe cât de sigur posibil, cu ONG-urile sau autoritățile care ar putea sa le ajute.

Platforma web asistă victima pas cu pas prin procesul de transmitere securizată a informațiilor către ONG, ONG-ul primește o alertă atunci când are un mesaj de la o victimă și se autentifică într-un panou de administrare securizat în care poate vedea mesajul victimei și documentele pe care aceasta le-a transmis dacă este cazul. Toate documentele transmise (fotografii, acte etc) sunt la rândul lor criptate, doar ONG-ul sau instituția fiind cei care dețin cheia de criptare a acestora.

### SCHIMBĂRI

- Diversificarea metodelor de raportare a cazurilor de violență domestică;
- O alternativă securizată pentru acele victime care nu pot apela la metodele clasice de comunicare pentru că au dispozitivele urmărite;
- Criptarea comunicării dintre părți pentru a menține victima în siguranță.



# Website, Facebook & WhatsApp Chatbot

Informație consolidată, accesibilă  
permanent pe canalele sociale



## PROBLEME REZOLVATE

- Victimele nu au modalități alternative de a cere ajutor (parțial)
- Victima se teme sau nu poate să acționeze (parțial)
- Lipsa unor canale dedicate de comunicare, adaptate fiecărei tipologii de victime (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Lipsa metodelor diverse prin care victimele pot cere ajutor este o problemă pentru că nu toate victimele pot discuta telefonic cu o autoritate sau cu un ONG, dar și pentru că de multe ori nu știu către cine să se adreseze. De asemenea, comportamentele de comunicare pentru publicul tânăr s-au schimbat foarte mult, adesea aceștia preferând să discute în scris și căutându-și informația online, fără a dori un contact telefonic de la prima încercare de a raporta sau discuta despre o situație abuzivă.

Un chatbot care poate fi conectat atât cu conturile sociale cât și instalat pe website-urile organizațiilor poate să ajute victimele să comunice mai ușor și poate de multe ori să degrezeze organizația de o serie de întrebări constante la care ei răspund mereu, individual fiecărei persoane care îi contactează. Uniformizarea informației va ajuta de asemenea pentru că așa ne asigurăm că, indiferent de organizația cu care discută victima, va primi aceleași sfaturi de bază, inițiale, verificate și validate.

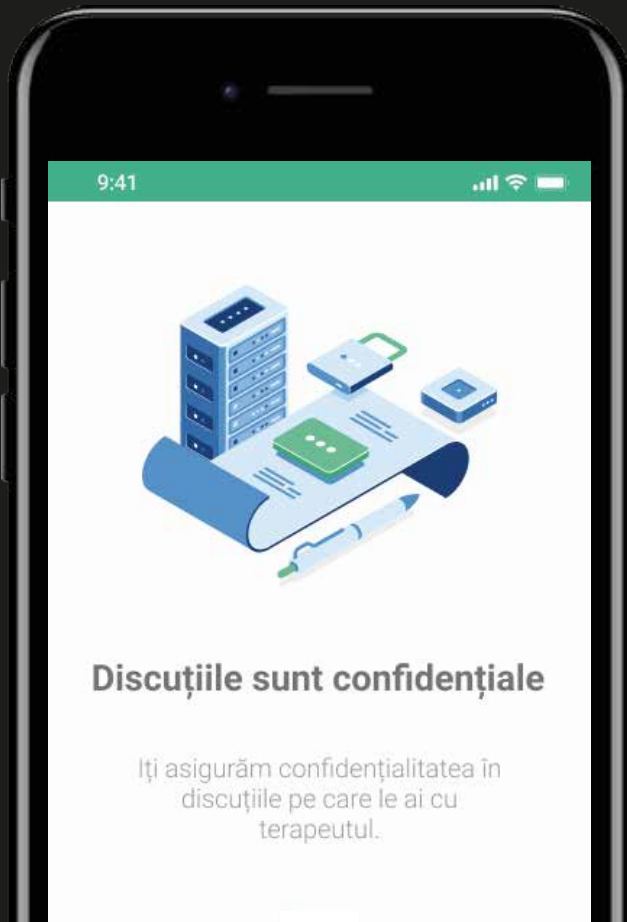
### SCHIMBĂRI

- Se creează o metodă alternativă de comunicare care să ajute victimele să afle informații utile despre ce pot face dacă se află într-o situație abuzivă;
- Se consolidează o listă de răspunsuri standardizate pentru întrebări de bază pentru victime sau martori care să degrezeze organizațiile, permițându-le astfel să asiste mai multe victime.



# Vorbesc - Helpline psihologic online

Consiliere psihologică online gratuită  
pentru victime, martori sau agresori



## PROBLEME REZOLVATE

- Capacitate foarte redusă sau inexistentă de oferire de servicii pentru victime (parțial)
- Victimele nu au modalități alternative de a cere ajutor (parțial)
- Lipsa unor canale dedicate de comunicare, adaptate fiecărei tipologii de victime (parțial)
- Lipsa de capacitate a ONG-urilor (parțial)
- Lipsa de servicii pentru agresori (parțial)

## DESCRIERE SOLUȚIE

Modurile prin care o victimă poate solicita ajutor sunt adesea prea complicate ca aceasta să poată să beneficieze de ele. De exemplu, pentru a primi consiliere psihologică gratuită, victimele trebuie să solicite acest serviciu de la un ONG sau un alt furnizor, să încheie un contract și abia apoi să intre într-un program dedicat. Ajutorul psihologic în general este disponibil, dar contra cost, preț pe care multe dintre persoane nu își permit să îl achite. Există de asemenea și persoane care locuiesc în orașe mici unde fie nu există organizații în domeniu sau sunt foarte puține cabinete de terapie.

Vorbesc este o aplicație care permite unei victime, unui martor sau unui agresor să solicite terapie în mod gratuit și consiliere pentru a putea depăși o situație în care se află. Conversațiile sunt confidențiale, terapeuții fiind cei care decid ce caz doresc să preia în limita disponibilității și a specializării lor. Acest app are un rol esențial în special în etapa inițială în care fie victima nu este încă pregătită pentru a apela la serviciile unui ONG și are nevoie de sprijin, fie agresorul realizează că are nevoie de ajutor pentru a-și controla furia sau pornirile violente.

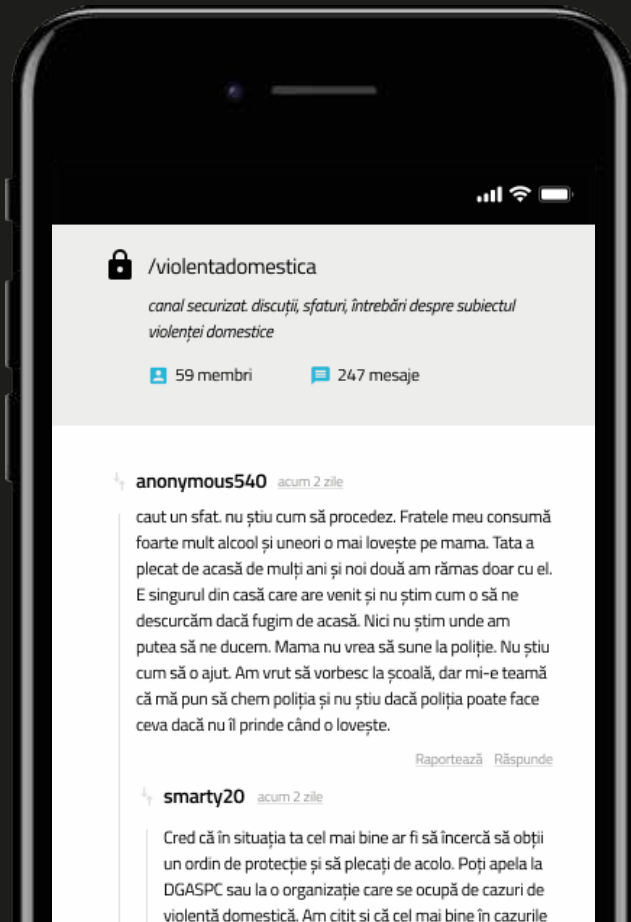
## SCHIMBĂRI

- Se extinde astfel lista de servicii oferite persoanelor care se află într-o situație abuzivă;
- Devine disponibilă gratuit o formă de ajutor punctual pentru victime;
- Crește implicarea terapeuților în sprijinirea eforturilor de combatere a violenței domestice prin oferirea de ore de terapie gratuite, în limita disponibilității fiecăruia.



# Support Community

Forum securizat și anonim pentru discuții  
pe subiectul violenței domestice



## PROBLEME REZOLVATE

- Victimele nu au încrederea de a apela la serviciile disponibile (parțial)
- Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil (parțial)
- Lipsa de servicii pentru agresori (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

În prezent am constatat lipsa unor spații sigure pentru victime, în această epocă digitală, unde ele pot să comunice între ele sau să discute anumite situații în mod anonim, unde să împărtășească povești de succes, sfaturi, recomandări sau alte informații utile.

Soluția propusă este construirea unui spațiu virtual de tip forum care permite comunicarea pe niveluri multiple, anonim sau autentificat, cu moderatori dedicați pe fiecare categorie în parte, care permite postarea de mesaje, cu thread-uri de conversație publice și/sau private, pe subiecte inițiate de participanți sau de moderatorii platformei.

Spațiile sigure de comunicare de acest tip se mulează pe tiparele de comunicare și obiceiurile digitale în special ale generației tinere care navighează cu ușurință pe internet și care preferă să discute în scris, protejați de anonim. În același timp, pentru persoanele care au ieșit din situații abuzive, dar care nu sunt confortabile să discute public despre situația lor, dar își doresc să sprijine alte victime, astfel de conversații pot avea rol de facilitator.

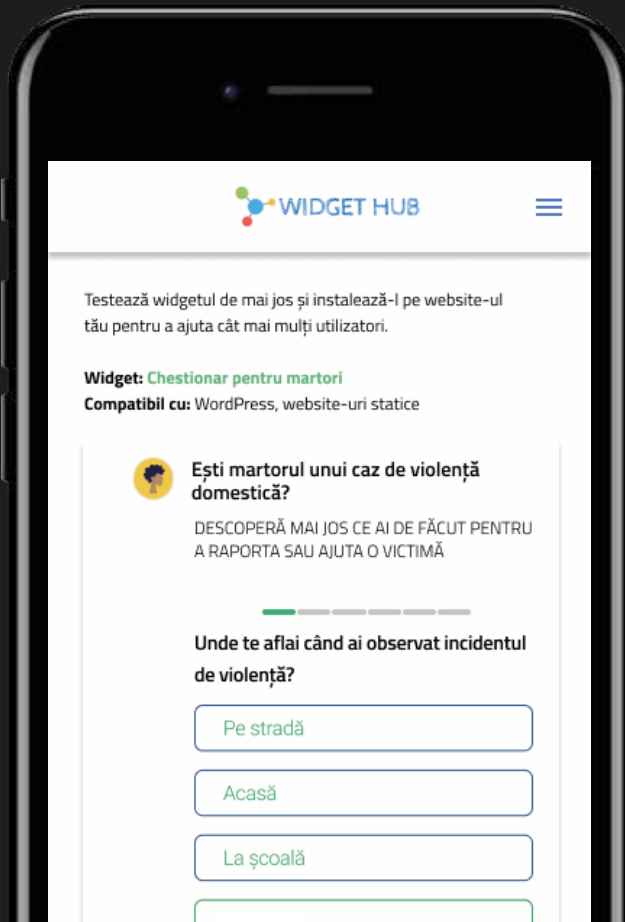
### SCHIMBĂRI

- Crește numărul de conversații pe subiectul violenței domestice;
- Încurajăm victimele să acționeze și să apeleze la ajutor;
- Popularizăm în mod anonim poveștile de succes;
- Diversificăm metodele de comunicare sigure pentru victime.



# Widget Hub VD

Librărie de widget-uri pentru toate  
website-urile cu informații pentru victime





## PROBLEME REZOLVATE

- Informația nu ajunge la victime (parțial)
- Normalizarea violenței domestice (parțial)
- Lipsa unor canale dedicate de comunicare, adaptate fiecărei tipologii de victime (parțial)
- Prevenție redusă (parțial)
- Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil (parțial)
- Lipsa de servicii pentru agresori (parțial)

## DESCRIERE SOLUȚIE

Campaniile de informare din jurul temei violenței domestice sunt extrem de utile, dar ele angrenează un număr limitat de actori și sunt reduse ca timp de desfășurare. În același timp, este nevoie de o informare uniformă a populației cu privire la serviciile pe care le au la dispoziție dacă se află într-o situație de abuz. Pentru a ajunge la cât mai mulți oameni este nevoie ca un număr critic de publicații și website-uri administrative să vorbească despre violența domestică, dar să transmită informația corectă. Cum putem să ducem cât mai departe informația corectă pentru potențiale victime cu minim de efort de comunicare?

Prin construirea mai multor module de informație care pot fi instalate pe toate aceste platforme. Widget Hub este un website-librărie care conține o colecție de widget-uri construite special pentru publicul larg, cu scopul de a identifica dacă te afli într-o relație abuzivă, a vedea ce opțiuni ai la dispoziție, quizz-uri și chestionare pentru victime, agresori, martori etc. Toate aceste info box-uri pot fi integrate foarte ușor în orice website din România, cum ar fi site-uri de primărie, site-urile altor autorități, reviste online, bloguri, publicații de orice tip etc.

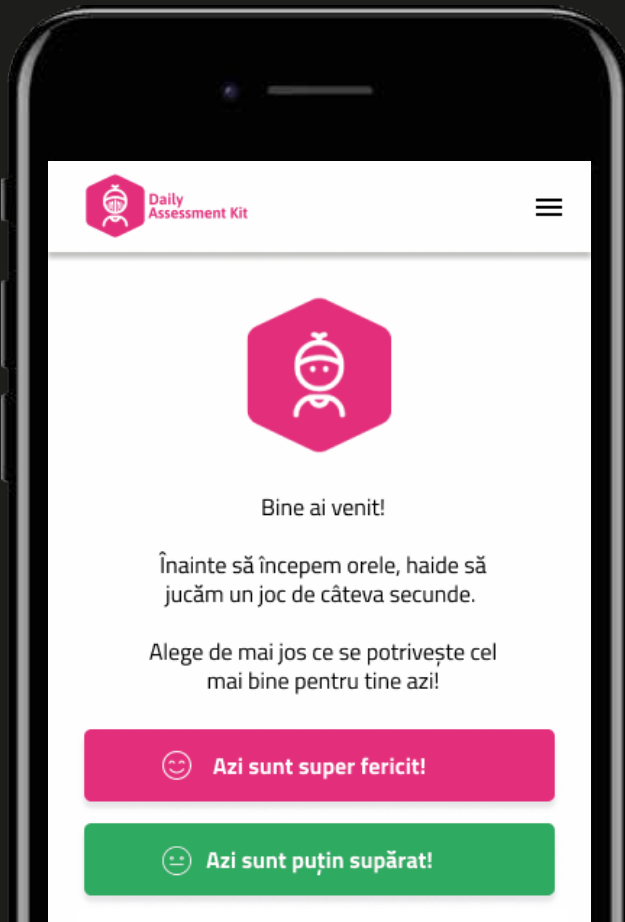
## SCHIMBĂRI

- Promovăm o voce comună și un mesaj unitar către un public cât mai larg;
- Distribuim la scară larg informații utile pentru victime și martori;
- Furnizăm instrumente simple prin care orice proprietar de website se poate alătura combaterii fenomenului violenței domestice.



# Daily Assessment Kit - pentru școli -

Instrument de evaluare și prevenție a  
potențialelor cazuri de  
violență domestică pentru școli



## PROBLEME REZOLVATE

- Puncte de intrare nepregătite să administreze cazurile (parțial)
- Prevenție redusă (parțial)
- Lipsa unui sistem coerent de referință (parțial)
- Lipsa datelor statistice corecte (parțial)
- Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil (parțial)

## DESCRIERE SOLUȚIE

Identificarea cazurilor/evenimentelor de violență domestică poate fi un proces dificil, mai ales dacă vorbim de forma de violență de tip social sau psihologică. Pentru potențialii martori semnele nu sunt evidente, iar aceștia nu au parte de niciun fel de instruire să recunoască semnele. Cel mai adesea, copiii sunt cei care sunt afectați de situațiile tensionate din casă și care, deși simt că ceva nu este în regulă, fie se tem fie nu știu cum să vorbească despre asta.

Daily Assessment Kit este un sistem care poate fi folosit de orice școală cu rol de early warning system. De exemplu, printr-o suită simplă de întrebări de tipul "cum te simți astăzi" sau altele care au ca scop monitorizarea stării psihice a unui copil, se pot identifica acele pattern-uri care ar putea indica probleme în familie, tulburări emoționale și un consilier psihologic ar putea aborda elevul care dă semne că ar fi într-o situație dificilă pentru a-i putea oferi ajutor. Un astfel de software poate fi configurat cu o suită de întrebări standard și poate fi integrat cu alte sisteme și instrumente în funcție de situație.

## SCHIMBĂRI

- Vom putea identifica devreme unele situații conflictuale prin monitorizarea stărilor copiilor;
- Vom putea identifica acele pattern-uri care indică situații abuzive;
- Vom putea oferi sprijin constant copiilor care s-ar putea afla în medii familiale agresive.



# Daily Assessment Kit - pentru angajatori -

Instrument de evaluare și prevenție a  
potențialelor cazuri de violență  
domestică pentru companii și organizații

The image shows a smartphone screen with the 'Daily Assessment Kit' app. The app has a white header with a pink logo and the text 'Daily Assessment Kit' and a menu icon. The main content is on a black background with white text. It includes two horizontal sliders: the first for 'Cum te simți astăzi?' (How do you feel today?) with 'Obosit/ă' (Tired) on the left and 'Odihită' (Relaxed) on the right, and the second for 'Ești într-o dispoziție socială sau mai degrabă retrasă?' (Are you in a social mood or more withdrawn?) with 'Retras/ă' (Withdrawn) on the left and 'Socială' (Social) on the right. Below these is a text input field for 'Describe starea ta de azi într-un singur cuvânt:' (Describe your mood today in one word:), with an example 'ex: agitată' (e.g., agitated). At the bottom, there is a section for 'Selectează din opțiunile de mai jos ce ți se potrivește:' (Select from the options below what suits you:), with the first option 'Am uneori stări de anxietate' (I sometimes have anxiety states) and a toggle switch.

Daily Assessment Kit

Cum te simți astăzi?

Obosit/ă Odihită

Ești într-o dispoziție socială sau mai degrabă retrasă?

Retras/ă Socială

Describe starea ta de azi într-un singur cuvânt:

ex: agitată

Selectează din opțiunile de mai jos ce ți se potrivește:

Am uneori stări de anxietate

## PROBLEME REZOLVATE

- Puncte de intrare nepregătite să administreze cazurile (parțial)
- Prevenție redusă (parțial)
- Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Identificarea cazurilor/evenimentelor de violență domestică poate fi un proces dificil, mai ales dacă vorbim de forma de violență de tip social sau psihologică. Pentru potențialii martori semnele nu sunt evidente, iar aceștia nu au parte de niciun fel de instruire să recunoască semnele.

Daily Assessment Kit este un sistem care poate fi folosit de orice angajator cu rol de early warning system. De exemplu, printr-o suită simplă de întrebări de tipul "cum te simți astăzi" sau altele care au ca scop monitorizarea stării psihice a angajaților, se pot identifica acele pattern-uri care ar putea indica probleme în familie, tulburări emoționale și un consilier de resurse umane ar putea aborda angajatul care dă semne că ar fi într-o situație dificilă pentru a-i putea oferi ajutor.

Un astfel de software poate fi configurat cu o suită de întrebări standard și poate fi integrat cu alte sisteme și instrumente interne în funcție de situație.

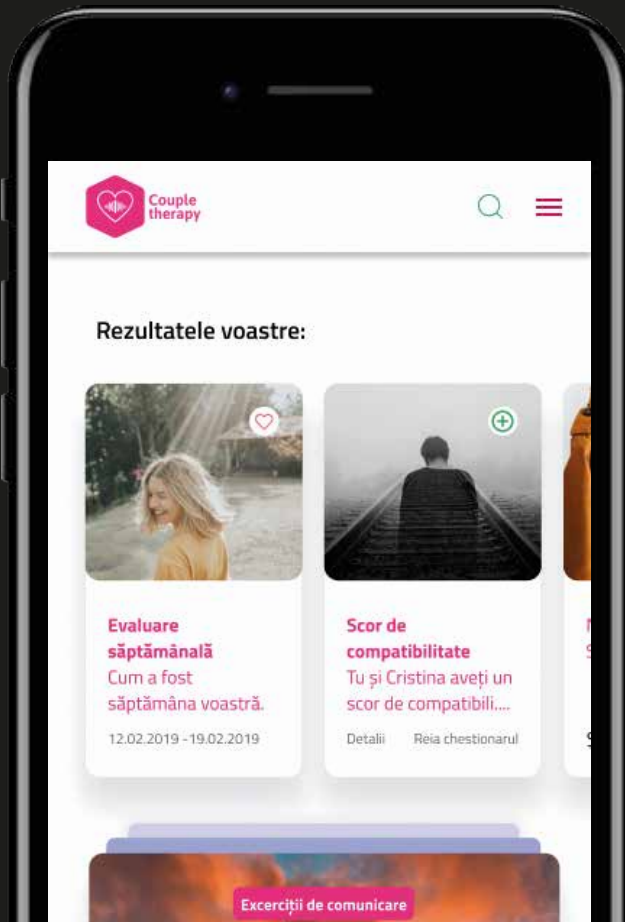
### SCHIMBĂRI

- Mai mulți oameni vor putea oferi sprijin celor care se află în situații dificile;
- Vom putea identifica pattern-uri care în timp ar putea duce la recunoașterea semnelor de abuz mult mai timpuriu.



# Personal Assessment Kit

Instrument de evaluare și prevenție a  
potențialelor cazuri de  
violență domestică pentru cupluri



## PROBLEME REZOLVATE

- Prevenție redusă (parțial)
- Victimele nu își conștientizează statutul vulnerabil (parțial)
- Lipsa de servicii pentru agresori (parțial)
- Normalizarea violenței domestice (parțial)
- Victimele nu au încrederea de a apela la serviciile disponibile (parțial)

## DESCRIERE SOLUȚIE

Personal Assessment Kit este un instrument digital care ajută orice persoană să fie cât mai în siguranță alături de partener și sprijină un cuplu atunci când ajunge în situații conflictuale care ar putea duce la violență.

Aplicația monitorizează starea fiecăruia dintre parteneri și îi informează unul pe celalalt, după preferințe, despre starea de spirit a celuilalt. În același timp, cu ajutorul unor exerciții simple aceștia pot comunica mai bine și pot să se sprijine reciproc în a găsi cele mai bune soluții pentru momentele tensionate. Integrând exerciții de menținere a calmului, managementul furiei, ghiduri de conversație, activități comune și informații utile, acest instrument poate să ajute cuplurile să prevină certurile și discuțiile în contradictoriu.

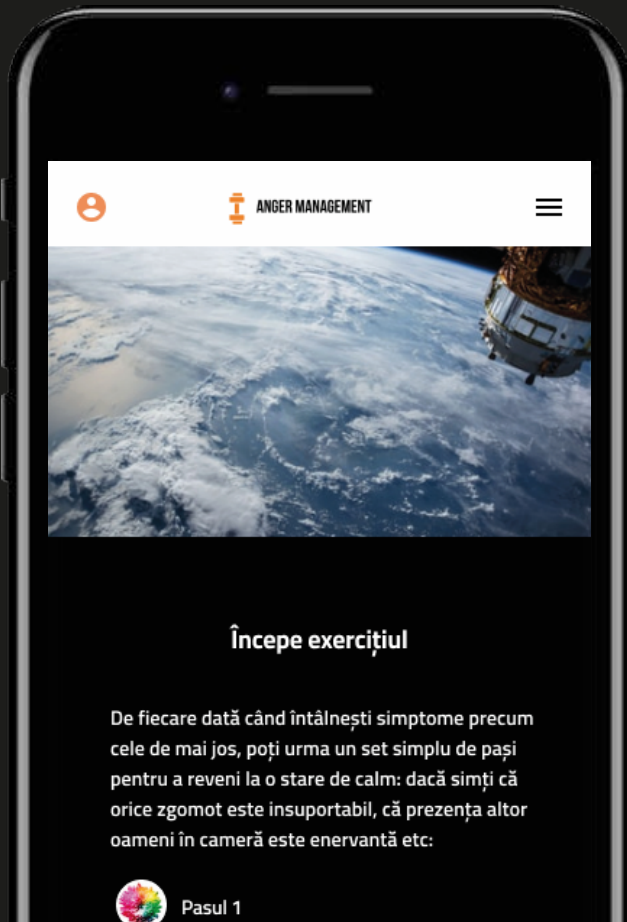
## SCHIMBĂRI

- Această aplicație oferă exerciții specifice terapiei de cuplu pentru cei care simt că nu comunică suficient de bine în cadrul relației sau dacă unul dintre parteneri are tendințe agresive;
- Cu ajutorul acesteia vom crește gradul de conștientizare asupra semnelor unor relații abuzive și asupra comportamentelor nocive.



# Anger Management

Aplicație de management al furiei  
pentru agresori



ANGER MANAGEMENT



## Începe exercițiul

De fiecare dată când întâlnești simptome precum cele de mai jos, poți urma un set simplu de pași pentru a reveni la o stare de calm: dacă simți că orice zgomot este insuportabil, că prezența altor oameni în cameră este enervantă etc.



Pasul 1



## PROBLEME REZOLVATE

- Lipsa de servicii pentru agresori (parțial)
- Prevenție redusă (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Având în vedere lipsa adăposturilor dedicate agresorilor și a serviciilor complete dedicate acestora, propunem crearea unor instrumente minime care să vină în sprijinul reabilitării lor acolo unde ei conștientizează gravitatea faptelor lor și caută ajutor.

Anger Management este un instrument digital care ajută persoanele cu probleme în controlul furiei să își recâștige calmul în situații tensionate, dar care zilnic asistă utilizatorul în încercarea de modificare a comportamentului. Cu o suită de notificări frecvente care îi cer agresorului să își conștientizeze starea și să evalueze care sunt factorii declanșatori ai unor sentimente de furie, acesta poate deveni mult mai rapid conștient de ce anume îl face agresiv și cum poate recâștiga controlul în situații de acest tip.

### SCHIMBĂRI

- Prin această aplicație oferim sprijin minimal agresorilor, prin instrumente gratuite, accesibile oricui;
- Creștem astfel gradul de conștientizare a comportamentelor agresive și a soluțiilor pe care o astfel de persoană le are la dispoziție.



# VD Media Kit

Ghid interactiv dedicat jurnaliștilor  
pentru o raportare corectă despre  
cazurile de violență domestică



## PROBLEME REZOLVATE

- Normalizarea violenței domestice (parțial)
- Prevenție redusă (parțial)

### DESCRIERE SOLUȚIE

Perpetuarea problemelor de percepție asupra fenomenului violenței domestice în România este modul în care aceasta este prezentată în mass-media. Chiar dacă în facultățile de jurnalism normele și regulile de scriitură sunt predate de către profesori, nu exista un ghid detaliat, actualizat, disponibil online pentru cum se poate realiza raportarea jurnalistică despre violența domestică în mass-media în mod corect.

Media Kit este un ghid interactiv pentru jurnaliști prin care aceștia pot să își analizeze textele înainte de publicare și pot învăța cele mai bune practici atunci când scriu despre acest subiect. Platforma prezintă, pe lângă lecții de referire corectă a cazurilor de violență domestică și alte informații utile cu privire la fenomen, și o componentă interactivă în care jurnalistul poate să supună un material spre evaluare către un specialist care poate să corecteze acolo unde formulările pot naște impresii greșite, pot perpetua un stereotip etc.

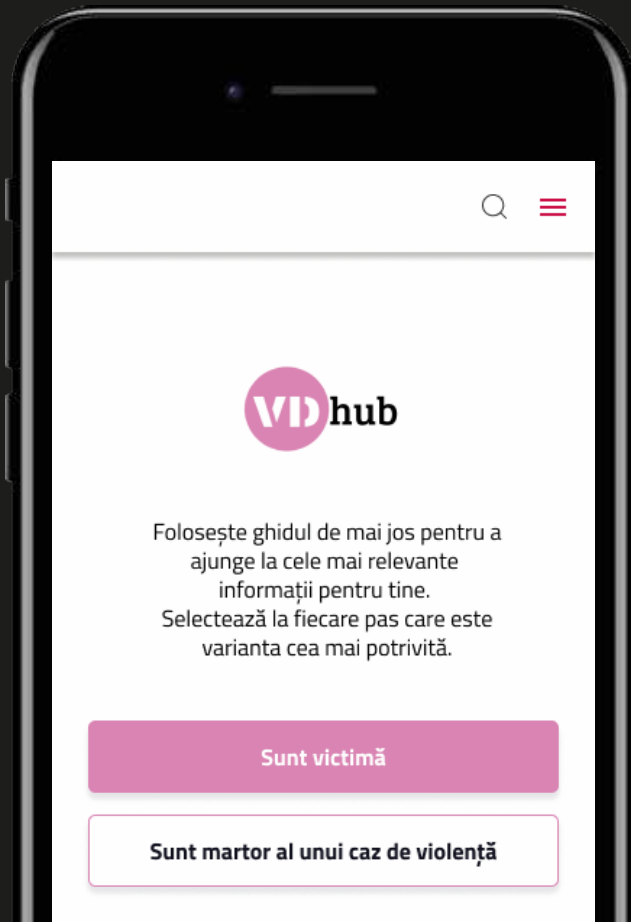
### SCHIMBĂRI

- Atragem atenția asupra responsabilității jurnaliștilor care scriu despre cazuri de violență domestică;
- Construim o punte de comunicare între jurnaliști și specialiștii în domeniu;
- Menținem facil unui ghid actualizat, online, de bune practici pentru profesioniștii din mass-media.



# VD Hub

Platformă-ghid pentru orice persoană care are nevoie de servicii sau informații cu privire la cazuri de violență domestică



## PROBLEME REZOLVATE

- Informația nu ajunge la victime (parțial)
- Lipsa certitudinii că o informație este corectă și că recomandările sunt potrivite pentru fiecare caz în parte

### DESCRIERE SOLUȚIE

Chiar și atunci când există resurse informative sau alte instrumente destinate combaterii violenței domestice, ele sunt disipate pe o sumedenie de platforme și în aplicații mobile distincte. Crearea și promovarea unui centralizator unic al acestora este esențială pentru a putea ghida orice persoană către informația corectă și utilă în funcție de cazul fiecăreia.

VD Hub este o platformă cu rol de colectare și centralizare a tuturor resurselor pe care le au la dispoziție atât victimele cât și cei care oferă servicii pentru acestea. Platforma este construită în jurul unui motor de căutare care să indexeze și să returneze cele mai bune informații pentru utilizatori. Aceasta ar lista resurse atât din punct de vedere al celor care oferă servicii cât și informații de ordin legislativ, administrativ sau alte instrumente utile.

Cu ajutorul unor ghiduri simple de căutare, orice utilizator este îndreptat cu ușurință către acele seturi de informații de care are nevoie în funcție de situația sa.

### SCHIMBĂRI

- Promovăm sursele specializate de informații și centralizarea resurselor într-un singur loc;
- Ghidăm orice persoană, cu ajutorul unor mecanisme simple, spre cele mai utile resurse, personalizat pentru cazurile lor specifice.

# ECHIPA



**Olivia Vereha**  
Program Lead &  
UX Architect



**Alexandra Brînzaniuc**  
Research &  
UX Architect



**Adelina Nicolov**  
UX/UI Designer



**Radu Sofrone**  
UX/UI Designer



**Bogdan Ivănel**  
Lead Researcher



**Raul Rîtea**  
Program Assistant &  
Researcher



**Dragoș Costache**  
Researcher



**Radu Ștefănescu**  
Software Architect



**Irina Borozan**  
Tech Researcher



**Oana Despan**  
Program Assistant



**Codru Vrabie**  
Consultant



**Cristiana Nistor**  
Research Consultant

**Un program al**



**Susținut de**

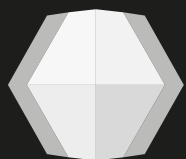


**Fundația  
Vodafone  
România**



**Sponsor al domeniului**





**Code for  
Romania**

**UPGRADING ROMANIA  
ONE APP AT A TIME**

**Civic Labs**